

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 8. septembra 1963

Leto XIX. - Št. 213 (5588)

Današnji dan slavi protifašistična borba svoje junake

Današnji dan slavi protifašistična borba svoje junake.

V Cerknem, prestolnici primorskega osvobodnega boja, se srečajo primorski in gorenjski partizani in ljudstvo iz Primorske, Gorenjske, Tržaškega, z Goriškega in iz Vidma, da skupaj proslavijo dvajsetletnico vstaje primorskega ljudstva in odkrijejo spomenik z grobnico z nad tisoč padlimi partizani in žrtvami fašističnega nasilja.

Na tržaškem pokopališču pri Sv. Ani bo odkrit spomenik padlim partizanom in talcem, katerih ostanki počivajo na tem pokopališču.

V Bazovici bo komemoracija bazoviških junakov ob trintridesetletnici njihove mučeniške smrti.

Borcem, ki so dali svoje življenje za lepše življenje drugih, ne postavljamo spomenike, ne zbiramo njihovih ostankov v skupne grobnice in ne proslavljamo njihovih junakov samo zato, ker smo iz hvaležnosti dolžni storiti.

Naj je bila zmaga nad fašizmom prav zaradi takih prostoletnih žrtev, ki so sijale, ni rodila povsod enakih sadov in tudi ti sadovi niso bili povsod trajni, kot smo bili ob zlomu fašizma prepričani. Mnogo krivic, katerih odpravo je vseboval program protifašistične borbe, je ostalo. Življenje samo je zapleteno in postavljajo pred ljudi vsak dan nove naloge, ki zahtevajo od njih novih žrtev.

Vsak dan so pred nami nove naloge in zahtevajo od nas novih žrtev. Kje bomo črpali moč, da te žrtve prevzamemo nase? V prvi vrsti v nas samih, v naši zavesti, v naši grobnici in spomeniku padlim so nam v opozorilo, naj ne zapravimo tega, kar so s svojimi življenji odkupili padli junaki, pa naj gre za pridobitve v pravem pomenu besede, ali za moralne vrednote, katerih ustvaritelji so bili.

Naj nam ti spomeniki in grobnice, kjer počivajo tisti, ki niso oklevali žrtvovati svoje življenje, stopijo pred oči in trenutnih slabosti, ki izbiramo med užikom lagodnega življenja in majhno žrtvijo za skup-

nost, med oportunistično prilagodljivostjo in samozavestnim zadržanjem, med strahom in pogumom, med večnim nezadovoljstvom in objektivnostjo, med obupom in vero v ljudske sile.

Te grobnice in spomeniki so nam v opomin, kako strašna stvar je vojna. Človeštvo objavlja desetine milijonov žrtev iz zadnje vojne, toda kaj je to proti stotinam milijonov žrtev, ki bi jih povzročila termonuklearna vojna?

Resnico, kako ideali svobode, napredka in demokracije ne poznajo državnih in narodnih meja, potrjuje svečanost v Cerknem, kjer se zberejo ljudje iz te in one strani meje, slovenske in italijanske narodnosti. To nas navdaja z vero, da bo napredek in utrjevanje demokracije še bolj družil narode in zabilisal državne meje.

Ni praznika brez grenkobe. Tržaška občina je po dolgem oklevanju postavila spomenik padlim partizanom in talcem na pokopališču pri Sv. Ani. Toda občinska uprava, ki je odločala o vsem v zvezi s spomenikom, je napravila pri tem dve krivici, partizane in talce imenuje enostavno žrtve vojne, napis pa je samo v italijanskem jeziku, čeprav je število pokopanih partizanov in talcev slovenske narodnosti veliko.

Tako je prav spomenik padlim v protifašistični borbi dokaz, da zmaga nad fašizmom ni rodila povsod enakih sadov.

BORIS RACE

Slovesen začetek množičnih proslav v Cerknem ob dvajsetletnici 31. divizije IX. korpusa

Odkritje partizanske grobnice s posmrtnimi ostanki 999 partizanskih borcev, talcev in žrtev nacističnega in fašističnega terorja, od katerih je 33 borcev iz Trsta in Gorice in 89 garibaldincev - Komemorativni govor - Dušana Švare - Glavni del proslave bo danes

(Od našega posebnega dopisnika)

CERKNO, 7. — Visoko nad Cerknem, partizanski prestolnici na Primorskem se ponosno dvigajo okrašeni mlaji, z oken vseh hiš plapolajo zastave, po cestah gre množica ljudi, bivših partizanskih borcev in bork iz vse Primorske, iz Gorenjske, iz Trsta, Gorice in Vidma. Tako je Cerčno v teh dneh, ko Primorska in Gorenjska proslavljata dvajsetletnico 31. divizije IX. korpusa.

Slovesnosti so se začele že danes zjutraj, ko se je občinski odbor idrijske občine zbral na slovesni seji v Zadrnu domu. Seji je prisostvoval med drugimi kot častni gost generalni polkovnik Stane Potočar. Odbor je sklenil, da bo 27. septembra, dan ustanovitve 16. brigade narodnoosvobodilne vojske Janka Premlara-Vojka občinski praznik.

Popoldne ob 17. uri so se začele množične proslave, ki bodo dosegle svoj vrhok jutri zjutraj, ko se bodo v junako vasico pod močnim Poreznim vrnil tisočji in tisočji, da dostojno splošno vojno dvajsetletnico splošno upora primorskega ljudstva proti fašistični strohvali. Najvažnejša današnja slovesnost pa je bila tik ob pokopališču, kjer je generalni major Dušan Švara odkril spomenik na partizanski grobnici, kjer počivajo posmr-

tni ostanki 999 partizanskih borcev, talcev in žrtev nacističnega in fašističnega terorja; od teh jih je 89 garibaldincev ter 33 borcev iz Trsta in Gorice. Slovesnost je otvoril predsednik Zveze borcev idrijske občine Zdravko Straus, ki je pozdravil pisatelja Franceta Bevka, bivšega predsednika pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje, Jožeta Boršnarja, bivšega komandanta IX. korpusa, Alberta Jakopiča-Kajtičmira, bivšega načelnika štaba IX. korpusa in sedanega organizacijskega tajnika Zveze komunistov Slovenije in vse navzoče.

Komemorativni govor pa je imel generalni major Dušan Švara-Dule, ki je predvsem poudaril pomen borbe primorskega ljudstva proti fašizmu, njegove žrtve in napore v narodnoosvobodilni vojni. Borba slovenskega naroda in sploh jugoslovanskega naroda je ogromno prispevala k splošni borbi vseh narodov za svojo osvoboditev, kar se posebno odraža posebno danes, ko se vsa ljudstva širom po svetu otresajo kolonialnih spon. V to borbo pa je jugoslovanske narode dovedla komunistična partija. »Pred nami, je nadaljeval generalni major Švara, so pomembni ostanki padlih v narodnoosvobodilni borbi v ljudski revoluciji. To so stotine slovenskih in italijanskih borcev, ki so s svojo žrtvijo pokazali bodočim pokolenjem pot za doseg visokih ideolov svobode ter za zgraditev družbe, ki naj bo osnovana na pravičnih družbenih odnosih. Skupaj s slovenskimi tovariši počiva tu več sto garibaldincev in njihovih skupne žrtve so najjasnejši dokaz, da je italijanski narod obdobil irendentizem ter imperialistične težnje po jugoslovanskem ozemlju in po Balkanu sploh. Njihova skupna žrtva nas tudi uči, da je mogoče urediti medsebojne odnose na človeški in mirni način in ne z rožljanjem orožja. Borba italijanskega naroda in jugoslovanskega naroda za skupne cilje, skupna žrtva teh padlih borcev, nam kaže, kako naj v prihodnosti uredimo medsebojne odnose. Moramo čuvati ideale svobode, za

ktere so borci žrtvovali življenje, moramo se skupno zopetstaviti morebitnim poskusom, da se ogroža mir, sodelovanje in prijateljstvo med obema narodoma. V svojem govoru je generalni major Švara še dejal, da je liberalizacija obmejnih odnosov zgledno dobro volje obeh sosednih držav.

Sledilo je odkritje spomenika, ki ga je izdelal kipar Janez Lenassi. Nato je generalni major Švara pozval prisotne na enominutni molk. Na kraju je nastopila 31. divizija IX. korpusa slovenske ljudske armade izstrelila tri salve.

Kati Rutarjeva je recitirala nato pretežitveno pesem, posvečeno 47 gojenemu partizanski kole, ki so padli v Cerknem januarja 1944. Igralec Polde Dežman pa je recitiral pesem »Talcema. Sledilo je polaganje okrog sto venčev, s katerimi so predstavili številnih organizacij prekrili grobnico. Med temi so tudi venčica o zemlji ter ANPIA iz Gorice in Vidma. Zvečer ob 20. uri je nastopila popularna igralska skupina IX. korpusa, nakar je sledil ognjemet.

Glavni del proslave pa bo jutri, ko se bo zbralo v Cerknem okrog 20.000 ljudi. Najprej bo ob 6. uri budnica, igrala bo rudarska godba iz Idrije; ob 9. uri bo zbor brigad in odredov z raportom komandanta 3. divizije. Sledila bo otvoritev proslave s pozdravom predsednika skupščine občine Idrija Janeza Dolencja. Nato bo podelitev odlikovanj Gradnikov, Prešernov, Vojkovi, Gregorčičev, Bazoviških, Kosovelov, Tržaških in Artilerijskih brigad. Sledil bo slavnostni govor Jožeta Boršnarja, bivšega komandanta IX. korpusa. Nato bo sledil pozdrav predstavnika italijanskih partizanov in pozdrav predstavnika Zveze partizanov Tržaškega ozemlja. Zatem bo nastopil invalidski pevski zbor, za njim pa vojaška godba na pihala. Po končanem slavnostnem delu bo nastopila zopet popularna igralska skupina IX. korpusa. Opoldne bo promenadni koncert godb na pihala, popoldne ob 15. uri pa koncert invalidskega pevskega zbora.

Koprski tednik »Primorske novice« pa je v svoji prilogi objavil zadnje številke izdal posebno številko »Partizanskega dnevnika« kot »Posebno izdajo ob proslavi 20-letnice primorske vstaje in ustanovitve 31. divizije«. Namesto uvodnika je v posebni izdaji »Partizanskega dnevnika« objavljena pesem pesnika Ivana

Minatija »Pohoda. Dalje vsebuje posebna izdaja članek Staneta Petelinca-Vojka »Pred dvajsetimi leti je bila ustanovljena 31. divizija«. Ponatisnjenih pa je tudi več člankov, ki so bili objavljani v »Partizanskem dnevniku« leta 1944.

V. KENDA

Nove demonstracije v Sajgonu

SAJGON, 7. — Danes so bile v Sajgonu nove protestne demonstracije študentov in študentk proti Diemovi vladi. Policija in vojski so vdrli v kolonije, v kateri so se zbirali študentje; ter so odpeljali veliko število študentov. Študentje so med demonstracijami vzklikali proti »krvolomni družini Nho« ter proti ZDA in predsedniku Kennedyju zaradi podpore Diemovemu režimu. Po dveh tednih so to prve nove demonstracije proti vladi, kljub obsebnemu stanju. V poučenih krogih pravijo, da so aretirali okoli šeststo študent in dvesto študentov.

Kakor je znano, so večeraj afriške in azijske države zahtevale v New Yorku, naj se kršitev človeških pravic v Južnem Vietnamu postavi na dnevni red prihodnjega zasedanja skupščine OZN.

Na uvodnem mestu je govora o velikem pomenu današnjih svečanosti v Cerknem, na bazoviški planoti in na tržaškem pokopališču. Nedvomno bo marsikdo, ki ne bo mogel osebno prisostvovati eni ali drugi teh svečanosti, v mislih prisoten, da počasi spomin nečestitih junakov, ki so žrtvovali življenje v borbi za svobodo, napredek in enakopravnost, začenši od bazoviških junakov in še prej pa od današnjih dni.

Kar se tiče ostalih dogodkov, naj omenimo ostro polemiko, ki se še vedno nadaljuje v zvezi z oprostilno razsodbo skupine karabinerjev pred sodiščem v Trentu. Večraj je v polemiko posegel tudi avstrijski zunanji minister Kreisky, ki je kritiziral način, kako italijanska vlada ravna v zvezi z jugoslovanskim vprašanjem.

Medtem ko se še vedno pričuje zaključeno poročilo o zasedanju centralnega komiteja socialistične stranke, je tajništvo KPI napovedalo da 13. septembra v Perugi skupščino komunistov E. Milije, Romanje, Toskane, Umbrije in Mark, na kateri bodo razpravljali o »italijanski poti v socializem« in o drugih aktualnih vprašanjih. Tajništvo CGIL pa

Napako je treba popraviti!

Slovenska kulturno gospodarska zveza je poslala tržaškemu županu dr. Franziju v zvezi z današnjim odkritjem spomenika žrtvam fašizma na pokopališču pri Sv. Ani naslednje pismo:

Gospod dr. Mario Franzil! Prepričani smo bili, da nam bo prikrajšan ta korak v zvezi s spomenikom padlim borcev proti nacifasizmu na pokopališču pri Sv. Ani. To prepričanje smo gradili na gotovosti, da bodo protest, opozorila in želje organizacij bivših partizanov, ki so se obrnile na Vas, zadostovali in da bo krivica popravljena.

Sporočilo občinskega odbora, da bo v nedeljo, 8. t.m. spomenik uradno odkrit, nam, žal razkriva, da smo se motili.

Tisti, ki letijo sedaj v skupnem grobu in jim je bil postavljen spomenik, so sli prostoletno in iz velikega idealizma v borbo proti nacifasizmu. Dobro so se zavedali, da so s to odločnostjo spravili v nevarnost svoje življenje. V tej borbi so padli, več kot 13 let čakali na višnje priznanje za največ, kar so lahko dali, zato da bi bilo tistim, ki so ostali, boljše. Nazadnje je v napisu na pravkar postavljenem spomeniku samo žrtva.

Vsa čast žrtvam vojne, toda prostovoljni, zavestni borci proti krivici niso samo žrtve, so junaki.

Napis »Padlim v borbi proti nacifasizmu« ali »Padlim za svobodo« bi bil ne samo pravičen in pravičen, bi bil tudi odraz dejanskega odnosa do fašizma, ki ga ima ogromna večina.

na prebivalstva tržaške občine, in nekaterih pobud, ki jih je imela v bližnji preteklosti občinska uprava, kateri predsedujete.

Zaradi pravičnosti in doslednosti je treba napako popraviti.

Ne bi se hoteli sklicevati na faze osnovne državne zakone, mednarodne obveznosti in obljube glede pravice slovenskega jezika v zvezi z napisom na spomeniku. Nočemo zaradi tega, ker bi upravičeno pričakovali, da je jezik padlih toliko spoštovanja vreden, ne glede na zakone in obljube, da so mučniki za pravico in svobodo vredni, da je napis na njihovem nagrobnem kamnu tudi v njihovem jeziku. Ob upoštevanju, da je bila ena bistvenih točk programa borbe proti fašizmu pri nas prav enakopravnost Slovencev in slovenskega jezika, opustitev slovenskega jezika naravnost žali spomin padlih Slovencev in Italijanov, ki so se skupno borili, so skupaj padli in so pokopani v skupnem grobu.

Tudi to krivico je treba popraviti. Predstavniki Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu bi se radi z Vami osebno pogovorili o tem važnem vprašanju, zato Vas prosimo, da sprejmete naše predstavnike. S spoštovanjem!

SLOVENSKA KULTURNO - GOSPODARSKA ZVEZA

Tajnik:

Bogo Samsa

Podpredsednik:

Boris Race

Zaključno poročilo SKGZ o nabiralni akciji za Skopje

Z današnjim dnevom se zaključuje nabiralna akcija za žrtve strahotnega potresa v Skopju, ki se je začela na dan potresa 26. julija t.l. na poziv Slovenske kulturno-gospodarske zveze svojim članicam in drugim organizacijam. Poiz je naletel na širok odziv, o čemer pričajo končni rezultati: 10.927.120 lir nabranega denarja, okrog 32 ton oblačil in obutve, od česar je bilo odposlano 30 ton, in dve pošiljki zdravil in zdravstvenih instrumentov.

Iz objavljenega podrobnostnega seznama o denarnih prispevkih, iz dejstva, da je bilo v okviru te široke akcije ustanovljenih skupno 51 zbirališč, od katerih 38 na Tržaškem, 12 v goriški in eno v videmski pokrajini, ter zlasti iz širokega vpla solidarnosti in pripravljenosti, ki je prevečala sodelujoče in naravnost, želja, da je akcija uspešna nad vsa pričakovanja. To priča o velikih prizadevanostih o hratskem etniku do tako hudo prizadetih so-

stopno plemenitosti in humanosti darovalcev italijanske narodnosti. Učinkovitost sta k uspehu akcije, prispevala poziva, ki sta ju izdali tržaški federaciji KPI in PSI, in se tako pridružil Zvezi in pozvali svoje člane, naj prispevajo po svoji moči. SKGZ izraža obema delavskima strankama iskreno zahvalo. Podobne proglase so izdali tudi: CGIL, Skupna slovenska lista, Zveza demokratičnih žena in Slovensko dobrodelno društvo.

Pri tem človečanskem delu je Zveza uživala vso pomoč oblasti: italijanskega Rdečega križa, tržaške in vseh ostalih občin tržaškega ozemlja, pokrajine in zlasti Generalnega vladnega komisiarata, ki je omogočil hiter carinski postopek in olajšave pri pošiljanju zbranih oblačil, obutve, zdravil in drugega materiala.

V zvezi z nabiralno akcijo je bilo opravljeno obsežno organizacijsko delo, in se Slovenska kulturno-gospodarska zveza zahvaljuje številnim mladincem, možem in ženam, ki so s svojo

neumnostjo in požrtvovalnostjo akcijo omogočili.

Posebno zahvalo in priznanje izreka Zveza vsem onim, ki so organizirali zbirališča: osrednji zbirališči v UL Geppa v Trstu in v UL Ascoli v Gorici, zbirališča na sedežih prostovolnih društev, raznih ustanov in pri zasebnikih.

Zanimiv je seznam zbranih prispevkov po zbirališčih, iz katerega izhaja velika požrtvovalnost zlasti slovenskih vasi in okoliških predelov.

Strahotna človeška nesreča je združila na našem področju ljudi, ki so dobro volje, kar je omogočilo hitro, učinkovito in nesebično pomoč. Slovenska kulturno gospodarska zveza je uverjena, da ne gre samo za enkratni izraz človeških čustev, temveč za odraz novega htenja, novih pogledov, ki vedno bolj prodirajo in teže za tem, da človek človeku ne bo volk temveč odkritosrčen prijatelj.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA

Slovesna otvoritev zagrebskega velesejma ob navzočnosti predsednika republike Tita

Miloš Minić je poudaril ugoden razvoj jugoslovanskega gospodarstva in gospodarskega sodelovanja z drugimi državami - Poročilo o obisku Koče Popovića v Varšavi

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Ob navzočnosti predsednika republike maršala Tita in drugih državnih in političnih funkcionarjev, članov diplomatskega zbora in številnih razstavljavcev je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Miloš Minić uradno odprl danes v Zagrebu 65. velesejem, na katerem razstavlja skoro 1.200 podjetij iz 43 držav.

Minić je v svojem govoru poudaril uspehe jugoslovanskega gospodarstva in dejal, da se lahko pričakuje, da bo letošnji industrijski proizvodnja 12 odstotkov večja od lanske. Posebna pomena je tudi povečanje izvoza, ki je v prvih osmih mesecih za 23 odstotkov večji od lanskega. Dani so vsi pogoji, da se te tendence nadaljujejo do konca leta. Analize kažejo, da so vsi pogoji, da bi se te ugodne tendence nadaljevale tudi v prihodnjem letu, prvim letu novega sedemletnega načrta Jugoslavije. Uspehi na področju gospodarskega sodelovanja z drugimi državami so seveda odvisni od pogojev, v katerih se razvija mednarodna trgovina. Za to pripisuje Jugoslavija velik pomen svetovni gospodarski konferenci in pričakuje, da bo na tej konferenci postavljena osnova za ustvarjanje boljših pogojev za razvijanje mednarodnega gospodarskega sodelovanja.

Po slovesni otvoritvi je predsednik republike skupno z ostalimi visokimi funkcionarji obiskal posamezne paviljone, kjer je pokazal veliko zanimanje za razstavljene predmete. Po odhodu se je maršal Tita razgovarjal z novinarji o svojih vtisih z velesejma.

Državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je danes po motoskopskem obisku na Poljskem vrnil v Beograd. Ob prihodu je Popović izjavil, da je nanj napravil zelo velik vtis velik uspeh poljskega ljudstva, in je poudaril, da so razgovori s poljskimi voditelji bili zelo zanimivi in koristni. Ti razgovori, kot ugotavlja skupno poročilo, potrjujejo, da se obe državi držita politike miru, kar daje upanje, da bodo vsi narodi povečali svoje napore za uveljavitev miru. V zvezi s tem sta Poljska in Jugoslavija pripravili motoskopski razum o delnem prenehanju jedrskih poskusov kot korak h konstruktivnemu naporu za zmanjšanje napetosti in v korist splošne in popolne razorožitve. Kot nadaljnji korak na tej poti sta obe minivoli postavili pomen, ki bi ga lahko imeli delni ukrepi o razorožitvi, ustanovitve nejezrnih področij v raznih državah, posebno v Srednji Evropi, na Balkanu in Sredozemlju, ukrepi za preprečevanje nepričakovane napada in tudi ukrepi za uveljavitev miru. V zvezi s tem sta se obe državi zavzeli za mirno rešitev nemškega vprašanja na osnovi priznanja dveh suverenih nemških držav in sedanjih nemških meja.

Popović in Rapacki sta poudarila, da je vloga nevezanih držav Azije, Afrike in Latinske Amerike pri krepitevi miru, posebno v zvezi z zadovoljstvom ugotovitve, da je bil dosežen na poti dekolonizacije. Poudarila sta važnost bližnje svetovne konference za trgovino in razvoj.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Ministra Poljske in Jugoslavije sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se odnosi med obema državama do sedaj ugodno razvijali ter da je obsejnost razvoja in široke možnosti za nadaljnji razvoj tesnega in prijateljskega sodelovanja.

Številne žrtve ognjenika Batura na Baliu

DZAKARTA, 7. — Do sedaj so ugotovili, da je zaradi bruhanja ognjenika Batur na otoku Bali, ki se je začelo v četrtek, zgubilo življenje okoli 50 ljudi, sto pa jih je bilo ranjenih.

Po prvih poročilih, ki so prišla z Balijskega, sta lava in pepel popolnoma pokrila turistično mesto Kintamani, ki je oddaljeno dvesto kilometrov od žrela ognjenika, ki je visok 1650 metrov. Dejansko pa se zdi, da so bila uničena samo predmestja. Vse področje je pokrito s plastjo 12 centimetrov pepela, mnogo glav živine je poginilo, požar, ki ga je povzročilo bruhanje, pa se širi ob pobočjih vulkana. Uničeni so bili nasadi riža in bombaža.

Ognjenik Batur je oddaljen 40 kilometrov od ognjenika Agung, ki je bruhal marca letos in je povzročil smrt okoli dva tisoč ljudi.

HONG KONG, 7. — Zaradi tajfuna «Faye», ki je divjal dvanajst dni nad področjem 160 kilometrov južno od Hong Konga, so zgubili življenje trije ljudi, 53 pa jih je bilo ranjenih. Sto ljudi je brez strehe.

«Prekinitev dela» in ne stavka

MADRID, 7. — Španski minister za informacije Fraga Iribarne je izjavil, da so zaprli 25 možikov v Asturiji, ki so osumljeni, da so komunisti in da so povzročili prekinitev dela v Asturiji.

Fraga je dalje izjavil: «Ti ljudje niso zepri, ker so se udeležili stavke, temveč zaradi tega, ker so povzročili prekinitev dela.»

Alžirci glasujejo danes o ustavi Ben Bela napoveduje razlastitve

Krim Belkasem je sporočil svojo ostavko, ker se ne strinja z ustavo

ALŽIR, 7. — Okoli sedem milijonov Alžircov in Alžirk bo jutri glasovalo o alžirski ustavi. Med volivci je približno petsto tisoč volivcev, ki so stari od 19 do 21 let, katerim daje zakon volilno pravico.

Poteklo je skoraj eno leto, odkar so 30. septembra 1962 alžirski volivci privikali glasovali v neodvisni Alžiriji in izvolili poslance za ustavodajne skupščine. Tedaj je bilo okoli šest milijonov in pol vpisanih volivcev.

Krim Belkasem je poslal iz Lausanne brzojavko predsedniku alžirskih skupščin, s katero javlja, da podaja ostavko na svoj poslanski mandat. Krim Belkasem dodaja, da bo z odprtim pismom skupščini in alžirskemu ljudstvu obrazložil razloge, zaradi katerih ne odobri politike, ki si sloni na osebnih in samovoljni oblasti.

Belkasem pravi dalje, da je jutrišnji referendum «sviljena in da načrt ustave ni v skladu s težnjami alžirskega ljudstva». Končno protestira, ker je bil podaljšan za eno leto mandat skupščine, in dodaja, da to je v nasprotju z referendumskim odločkom od 3. julija 1962.

Ben Bela je govoril danes v Bli. Med drugim je izjavil: «Sprejeli bomo sklepe, da prihodnje poletje odpravimo zemljo kolonom in tudi buržoazijo. Bil bi zločinec, če bi dopustil umirati od gladi milijone muslimanov. Sprejel bom tudi sklepe za spopolnitev naših struktur in naše uprave.»

Nekateri bi hoteli, da bi zaostri ukrep za svoje osebne varnosti, toda to varnost sestavlja 12 milijonov Alžircov.

Omenil je zatem dejavnost «za zaviranje alžirske revolucije» in je dodal: «Opozorili bomo s pisanimi dokazi na tiste, ki sodelujejo s tujimi vladami, s kolonializmom. Agenti, oblačeni v vojake, ki so mislili, da bodo mogli vladati nad ljudstvom, so bili tudi ukročeni.»

5. «Zlati lev sv. Marka» se soglasno dodeli filmu «Roke nad mestom» (Italija — Francesco Rosi).

Podeljene pa so bile še druge nagrade. Italijanski filmski časnikarji, akreditirani na festivalu, so dodelili: nagrado «Pasinetti» za najboljši tuj film francoskemu filmu «Le feu follet»;

nagrado kritike italijanskemu filmu «Il terrorista» režiserja de Bosis;

nagrado UNITRIT (Mednarodna zveza kritike) francoskemu filmu «Muriel»;

Film «Il terrorista» je prejel tudi nagrado mest Benetke in Inola. Talankinov film «Vstupljenje» je prejel še nagrado CIDIS (Mednarodni center žuridikalnih študij o tisku in priveditvah) in «San Giorgio».

Nagrado OCIC (Office International Catholique du Cinema) je prejel film «Huda» (ZDA) Martina Ritta.

Končno je Rosijev film «Roke nad mestom» prejel tudi nagrado «Cineforum».

Sneg

AOSTA, 7. — Preteklo noč je v vseh višjih predelih do višine dva tisoč metrov snežilo. Ponekod je sneg precej oviral cestni promet. Povsod je temperatura občutno padla.

VERBANIA (Novara), 7. — V višinah nad 1600 metrov je začelo snežiti. V dolini pa že dva dni močno dežuje. Voda v Lago Maggiore je narasla za tri metre nad normalnostjo.

LUINO (Varese), 7. — Na vsem področju močno dežuje in povsod je temperatura občutno padla. V gorah je zapadel prvi sneg.

PARIZ, 7. — V številnih pariških stanovanjih so začeli že kuriti, kar pomeni, da so kurjenje začeli en mesec prej kakor običajno. Včeraj je kazal termometer v Parizu 12,9 stopinje, kar je najnižja temperatura od leta 1873 v prvih osmih dneh septembra.

Proslava 150-letnice rojstva Njegoša

BEOGRAD, 7. — V dvorani Narodnega gledališča na Cetinju je bil nocoj ob 150-letnici rojstva Njegoša književni večer. V prvem delu programa so prikazali Njegošev monolog «Med vsemi sam». Književnega večera so se udeležili ugledni državni politični voditelji, javni in kulturni delavci, zastopniki književnikov iz vseh republik in številni gostje iz inostranstva.

V doprni občinske skupščine na Cetinju je bila nocoj ob navzočnosti visokih zveznih in republikanskih državnih in političnih funkcionarjev, kulturnih in javnih delavcev ter gostov iz inostranstva, izročena književna nagrada za književnost za njegovo delo «Lelejska gora».

AVSTRIJSKO-ITALIJANSKI SPOR ZARADI JUŽNEGA TIROLA

Minister Kreisky kritizira ravnanje italijanske vlade

Izjave ministra Pastoreja o izseljevanju z juga na sever in v tujino

RIM, 7. — Na vprašanje poslanca Foderara, ki je zahteval, da vlada sprejme ustrezne ukrepe, da bi zavezili izseljevanje delovne sile z juga, predvsem pa iz Kalabrije, na sever, pa tudi v inozemstvo, je minister Pastore odgovoril tudi v imenu zunanjega ministra in ministra za delo, da si vlada stalno prizadevala zavezati ta pojav s tem, da je skušala ustvariti nove možnosti za zaposlitev v okviru načrta Blagajne za razvoj juga, vendar pa da je pojav preseljevanja delovne sile na sever in v inozemstvo zavzel že tako velik obseg, da ga ni moč tako zelo ustaviti.

Tajništvo CGIL javlja, da je sklicalo za 9., 10. in 11. oktobra v Modeni zborovanje velikih tovarnih, Zborovanje se bodo udeležili neposredno prizadeji predstavnikov glavnih italijanskih tovarnih, voditeljev strokovnih federacij in delavskih zbornic.

Zborovanje se bo začelo s poročilom konference tajnika, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Avstrijski zunanji minister Kreisky je imel danes govor, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Avstrijski zunanji minister Kreisky je imel danes govor, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Avstrijski zunanji minister Kreisky je imel danes govor, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Avstrijski zunanji minister Kreisky je imel danes govor, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Avstrijski zunanji minister Kreisky je imel danes govor, v katerem je ostro kritiziral način, kako italijanska vlada ravna glede južnotirolskega vprašanja. Minister je dejal, da si avstrijska vlada že več kot eno leto prizadeva, da bi dosegla sestanek med zunanjim ministrom obeh držav, a da so ti njeni napori propadli izključno po krivdi italijanske vlade, ki je vedno predlagala nove kasnejše datume za tak sestanek.

6. avgusta je celo predlagala, naj bi se zunanji ministri sestali ob priliki zasedanja generalne skupščine OZN. Na pripombo, da to odlaganje sestanka pomeni v praksi popuščanje pred teroristično dejavnostjo, je italijanska vlada omenila nadaljevanje terorističnih napadov v bosanski pokrajini in okoliščino, da je avstrijska vlada odklonila pomoč italijanskim oblastem v preiskavah o teroristični dejavnosti. Kreisky pripominja na to, da so avstrijske oblasti takoj uvedle sodne postopke, ko je šlo za kazniv dejanja na avstrijskem ozemlju, vendar pa da avstrijska vlada ne more dati nobene pomoči tuji državi, ko gre za kazniv dejanja političnega značaja.

Končno je prišla italijanska vlada se z novim razlogom za odložitve sestanka med zunanjimi ministroma: zadržanje avstrijskega tiska v zvezi z razpravo proti karabinerjem. Z avstrijske strani so odgovorili na to, da je v Avstriji popolna svoboda tiska in da avstrijska vlada nima niti namena niti možnosti, da bi omejila to svobodo.

Kreisky je nato označil to zadrževanje za skrajno resno, kar nikakor ne more prispevati k medsebojnemu razumevanju. To vzdušje se je zlasti poslabšalo po «tako imenovani» razpravi proti karabinerjem. «Razprava je vseh kakor dokazala, da so arhetipne južne Tirole mučili na nečloveški način. Ne morem kritizirati razsodbe tuje sodišče; vendar, kar je še huje, je dejstvo, da je pred-

stavniki države, predstavniki vlade, namreč državni pravdniki nastopili prej kot branitelji mučiteljev, kot pa njihov tožitelj, in to kljub neizpodbitnim dokazom. Minister Kreisky je zaključil: «Danes izjavljam slovesno, da avstrijska vlada ima to, kar se je zgodilo v karabinierskih zaporih, za hudo do kršitev konvencije o človeških pravicah, katere 3. člen pravi: «Nihče ne more biti podvržen mučenju, niti je moč z njim ravnati nečloveško ali ponižujoče. Avstrijska vlada si pridržuje pravico nadaljnjih korakov na tem polju te konvencije.»

Sredi oktobra sestanek Kennedy-Gromiko

WASHINGTON, 7. — V poučnih krogih se je zvedelo, da se bosta Kennedy in sovjetski zunanji minister Gromiko sestala verjetno sredi oktobra. Gromiko se bo prej razgovarjal v New Yorku z Deanom Ruskom, ki bo prišel na zasedanje skupščine OZN.

ODŠLA BREZ NASLOVA

S. A. FAY

«Mislim, da jo je ubil,» je se petala ena izmed sosed.

Druge so prikimali: štiri ženske so se sedele pri kavi, stikale glave in opazovale skozi na pol odprto okno, kako si je sosed Brown dal opraviti po dvorišču.

Štiri klepetulje so zopet razpravljale o dolgi in skrivnostni odsotnosti Brownove žene. Slutile so škandal, kajti zakonca Brown se nista posebno dobro razumela. To je vedela vsa sosesčina...

Zdaj pa je gospa Brown odpotovala. Tako je spet trdil gospod Brown. Toda nihče ni videl sosedov odpotovati. Morale je torej biti tiho, nenadno slovo...

«Ne bi se čudila,» je dejala druga sosed, «če bi imeli prav, ljuba sosed. Morda jo je res ubil.»

Sploščka so bile seveda samo govorice. Toda gospa Brown res dolgo ni bilo nazaj. In tudi pisala ni.

Cez nekaj časa je pričel celo pismoonaš paziti na pisma, ki so prihajala iz Kalifornije, kamor je odšla gospa Brown na obisk k svoji teti — kakor je trdil gospod Brown. Toda pisma ni bilo. Čudno, kajne?

To je mimogrede omenila gospodu Brownu tudi neka prijazna sosedka, ko ga je po naključju srečala na ulici.

Cez nekaj dni pa se je Agneza Brown res oglasila.

«Toda pisava se mi je zdela malce čudna,» je zaupal pismoonaša sosedam. «Videl sem pisavo gospe Brown na pismih, ki mi jih je dala, da jih odnesem na pošto... In ta je bila čisto drugačnja, če se prav spominjam.»

To je seveda dajalo govoricam nov polet.

«Kaj pa, če jo je res ubil?»

Nekega dne se je pojavil na vratih Brownove hiše napis:

«Enodružinska hiša, popolnoma opremljena, naprodaj.» Pomislile!

Gospod Brown je imel seveda takoj pojasnilo pri roki.

«Moji ženi,» je dejal, «je v Kaliforniji tako všeč, da bi najraje kaj ostala tam. Pri svojem poklicu — Brown je bil knjigovodja — lahko najdem novo službo. Če je Agnezi res tako všeč...»

«Tam, kjer je,» so šepetale sosedice med seboj, «ji je menda že všeč.»

«Razen, če ji ni prevročje,» je sknila druga. Vse skupaj pa so rekle samo «c-c-c-c» in majale z glavno. Nato so si natočile sveže kave.

Gospod Brown je jedel zdaj zelo pogosto izven doma. To je razumljivo. Toda zdaj se, da ne sedi rad sam pri mizi. Več kot enkrat so ga videli, kako je sedel v restavraciji skupaj z nekim plavalasim ženskim bitjem, ki je uslužbena v bližnji banki.

Kaj takega se ne bi Brown nikoli drznil, če bi bila Agneza doma. Nekateri sosedje so že vedeli povedati, da se gospa Brown sploh ne bo več vrnila.

Seasoma so se tudi moški vključili v razpravo. Če bi gospa Brown prišla na ušesa, da se njen mož sestaja s plavalasim ženskim bitjem, potem se res ne bi imel kaj smejeti. O tem so bili pričrpani.

«Če je še ni ubil,» je menil eden od sosedov, «potem bi mu svetloval, naj to čimprej stori.»

«Teta je mrtva!»

«Kaaaj?»

«Teta je že dolgo mrtva!»

Zbrane dame so spreletavali mravljinčji po hrbtu. Ena od njih je rahlo kriknila. Sosedja, ki jih Vinjete;

prinesla to strahotno novico, je te besede komaj spravila preko svojih bledih ustnic.

«Neka moja prijateljica je bila te dni v Kaliforniji. Naprosila sem jo, naj obišče Agnezo. Seveda samo zato, da bi ji izročila moje pozdrave. No — in ta prijateljica mi je pisala, da je bila v hiši, kjer baje stanuje Agnezina teta. In tam je izvedela, da je teta umrla. Ze pred dvema letoma!»

Sosedje so se spogledale. «Morda,» je dejala ena od njih po krajšem premolu, «morda pa bi bilo treba obvestiti policijo.»

Vendar niso šle takoj na policijo. O svojem odkritju so se najprej pogovorile s svojimi možmi. Ti pa so rekli, da je za to še prezgodaj. Svetovali so, naj še malo počakajo.

Cekali so tako dolgo, dokler ni prišel gospod Brown trpiti svoje imetje v kovčke. Cekali so tako dolgo, dokler ni nekega večera privlekel iz hiše veliko leseno skrinjo in jo postavil na dvorišče.

Gospod Brown je izjavil sosedom, da je v njej nepotrebna krama. Toda sosedje so mislili drugače.

Nekdo je namignil policiji. Gospod Brown je sedel pred televizorjem, ko je zaslišal pri vratih odločno, ukazovalno zvočenje. Odprl je vrata in zagledal dva mrko gledajoča civilista. Legitimirala sta se kot uslužbenca kriminalne policije.

Gospoda sta se zanimala, kje je Brownova žena. Gospod Brown je omenil teto v Kaliforniji. Gospoda sta omenila tetino smrt. Mr. Brownom oblišču se je pojavil izraz zmedenosti.

«Povedal vam bom po pravici,» je sledilj priznal. «Neprijetno mi je, da moram priznati, ampak jaz ne vem, kje je moja žena. Zapustila me je po zelo hudem prepiru. Ni mi hotela povedati, kam gre in kdaj se vrne. Zavpila mi je, da ni ne bo prišla. In od tedaj nisem nič več slišal o njej.»

«Ali bi ne bilo pametneje, ko bi se obrnili na policijo?»

Gospod Brown se je grenko nasmehnil.

«Verjetno ne poznate moje žene. Zelo samostojna ženska je. Prepričan sem, da bi se strašno razjezila, če bi izvedela, da sem obvestil policijo, da je odšla brez naslova.»

Ne želi, da bi se tuji ljudje vmešavali v njene zasebne zadeve.»

«Toda vi ste polizkusili prodati hišo in pohištvo. Vaši ženi to gotovo ne bi bilo všeč.»

«Mislim, da sem dovolj dolgo čakal. Gospoda: vse najino premoženje pripada zeni. Samo hiša je moja. Z njo lahko počnem, kar hočem. Če ne bo žena vrnila — naj me išče!»

«Zal mi je, gospod Brown,» je dejal eden od policajev. «Nikar ne mislite, da vam ne verjamemo — ampak ali bi se upirali, če bi se malce ozrla po vaši hiši?»

«Zakaj pa?» je plašno protestiral Brown. «Zakaj mi ne bi verjeli? Zakaj ste sploh prišli? Kaj se je pravzaprav zgodilo? Menda vendar ne mislite, da sem svojo ženo ubil?»

Policajema se to ni zdelo nemogoče. Ko sta preiskala hišo, je postalo njuno obličje še temnejše. Zdaj jima je bilo jasno, da gospa Brown ni zapustila hiše z namenom, da se ne bi nikoli vrnila. Preveč je pustila v njej: boljše obleke, dragulje, krznate plašče.

Kljub temu je ostal Brown trdovratno pri svoji izjavi — in policaja mu tudi nista mogla kar tako dokazati napačnost. Izkazalo se je, da je bila velika skrinja polna starih časopisov. Tudi drugje niso nikjer mogli odkriti trupla.

Nato je odkril eden od policajev na tleh posušen krvav madež. Ljudi, ki so pritiskali nosove ob

šipe, se je polastilo veliko razburjenje. Toda Brown je izjavil, da se je urezal v roko pri rezljanju.

Ker je imel Brown enako krvno skupino kot njegova žena, je vse kazalo, da ne bo nikoli pojasnjeno, ali jo je res ubil...

Medtem ko so se ljudje gnetli okoli Brownove hiše, se je ustavil pred njo taksij. Iz avta je izstopila Agneza Brown.

«Jeffrey!» je zavpila z močnim glasom. «Pridi, plačaj soferja! Tu sem spet, dragi!» Nato je zagledala ljudi. «Zakaj stojijo toliko ljudi okoli hiše?» je zavreščala. «Kdo sta ta dva smešna možakarja?»

Oba smešna možakarja sta bila policaja. Osupnila sta in brž pobrala svoja šila in kopita.

«Ničesar ne razumem,» je tarnala gospa Brown malo pozneje. «Jeffrey, kaj pomeni vsa ta ne-

umnost? Saj si vendar natanko vedel, da sem odšla k svakinji v Pittsburgh. Vedel si tudi, da ne pišem rada. In» — je nenadoma povzdignila glas — «kdo sploh pravi, da se seliva?»

Brown se je nasmehnil.

«Nihče ne pravi, da se seliva, draga. Jaz se selim — ti lahko ostaneš...»

Nato se je počasi umaknil v svojo sobo.

Kmalu nato je gospod Brown odpotoval v Kalifornijo. Sosedje so ga izza zaves zmedenno opazovali, ko je natovarjal svoje kovčke v taksij. Veliko skrinjo je pustil na dvorišču.

Ko so jo čez nekaj dni odpravljali smetarji, so sosedje izražale svoje ogorčenje nad neznanecem, ki je obvestil policijo.

«Ne, kaj takega! Le kako so ljudje prišli na idejo, da jo je ubil?»

LAHKO BI BILO ŠE BOLJŠE IN LEPŠE

Kamnito srce v poetični Seči

Zaključek mednarodnega simpozija kiparjev
FORMA VIVA v Seči nad Portorožem

Beseda «simpozij» ruši harmonijo v akordu kiparskega ustvarjanja, dodaja mu nezvečenost uradnih ton prisiljenega domesnega ceremonijala, kazi poetični urbanizem nature v čudoviti Seči nad Portorožem. Beseda «simpozij» je zato brez srca, bolj brez njega kot laporski beli skladi istarskega kamna, ki jima je deset parov rok od 1. julija do 31. avgusta klesalo obliko in vsebino, izraz in idejo.

Slovesnost zaključka je pod svojimi dekorativnim plaščem govori o mikrofoni, filmskih kamerah in drugo morda prijetno pašo za ljudi z bolečino pompozosti v sebi prikrivajo senca šovinističnih malih in velikih slabosti, drobnih a bolečih nesporazumov, trpkih nerodnosti in opravičil, ki jih ni bilo. Začelo se je takrat, ko naj bi bili kamniti skladi že na svojih podstavkih v Seči, pa jih ni bilo. Dva meseca tudi za zelo razgibanega kiparja in kdove kakšna časovna dimenzija in če se mu zaradi slabe organizacije odmakne 14 dni, ostane za ustvarjanje le še skromnih šest tednov. Slovenski kipar Drago Tršar, beograđanka Olga Jančić in mladi Japonec Nobuya Nakai iz Tokia so bili prvi udeleženci letošnjega simpozija v Portorožu. Pa ni bilo kamna, da bi vanj lahko takoj klesali svoje notranje radosti, zato so se skoraj mesec dni predajali potrebnemu, kar maj strnemu ubopu. Vsi drugi so predurano prihajali kasneje, kot da bi stili prazne postavke.

Nedeljska slovesnost pa je bila za vse nas le malce sentimentalna. Sredi te subtrupske poetične pinij in dišečih borovcev s stranim stolpom in romantičnim balonom («O, kje si, Julija...»), ozadjem, ki mu je dajalo dragoceno globino opoldansko zeleno morje, z nadihom skoraj organizirane intimnosti deset avtorjev vsega sveta, umetnostnih kritikov, novinarjev, filmskih snemalcev in prizadetega občinstva, nad vsem tem pa leitmotiv avionov, iz katerih so nad portoroškim zalivom skakali spet drugačni umetniki, ki jim je čez nekaj sekund bela ali rožnata kupola zaprla pogled navzgor in ki so vse svoje utemeljenost koncentrirali na rumeni gumasti čoln, ki je bil cilj doskoka.

Umazanobel istrski lapor je za razliko od mehkega, voljnega kostanjevega hrasta na videz nepristopen, hladen, za ustvarjalca, ki ga ne pozna pa celo sovražna. To je materija, ki ji je potrebno surovo okolje, precej žgoteč sonca, morda nekaj pohabljenih borovcev in košček slanega morja. Kamen, ki mu je treba vsiliti življenje, kamen, ki ne prenese drgetajočega glajenja, mehkega božanja, intimne čustvenosti. Kamen, ki ga je treba s surovimi potezami obuditi v življenje.

nje. Naravnost ganljivo je bilo n. pr. gledati kostanjeviški del simpozija: les se je ubogljivo podajal pod kirurško ustvarjalni rok, stoletni hrast, ta močnogi pojav v zavesti domačimov pa se je iz dneva v dan spremljal v relativno miniaturo, filigransko počelo, občutljivo in spremljivo umetnicu. Kamen pa je mistiklno zaprt vase, nepristopen, samopašen v svoji osamljeni veličini. Zato ga je treba sprva divjaško maltretirati, ga raniti do žive bolečine, ga upogoniti do volnosti in občutljivosti. Sele potem je na vrsti tisto, čemur pravimo — oblikovanje.

Spremljal sem intimitno trenutke Draga Tršarja, pa tako, da me ni videl. Ko je mislil, da je sam s seboj in svojim kamnitim svetom. Odpiral je svoja «Vrata srečanja»: kratki, rezki in sovražni udarci dieta v kamen, ki se je nesproščeno krulil, živ, dinamičen ritem rok, dlani in prstov, težko zamahovanje kladi. Brezoblična masa se je iz dneva v dan mehčala, kamnita plošev je figurativno oživljala. V kamen se je neodoljivo naselil nemir, gibanje, smisel neke misli in ideje, ki je v stvariteljski želji. Idejna koncepcija: človek, ki teži k srešču, v združevanje, k vratom v svet nenehnih srečanj. To je Tršarjeva prva večja kamnita plastika, nadvse uspešna zaradi kreativnega iskanja in ne nazadnje zaradi ideje humanosti, ki jo je upodobil v «Vratih iskanja».

Tu, v svetu tišine odmaknjenih Seči je klesal svoj nemir mladi Anglež Hubert Dalwood, ki ga imajo za največjega kiparja mlade generacije v Angliji in ga postavljajo takoj za velikim Moorom. BBC je zaradi njega poslala na simpozij svojega filmskega snemalca, da bi zapisal na trak vse faze njegovega ustvarjanja. Njegova mala, malce dražljiva koničasta skulptura, skoraj bolj miselno-abstraktni kubus izraža modernistično čustvovanje, mediteranizma. Pri Dalwoodu namreč ni niti senca nedodelanosti: vse je formalno in kreativno eksaktno, skoraj preveč perfektno, že tu diha hladno zaradi oblikovne racionalnosti.

Italijan Aldo Calò (dobitnik prve nagrade državnega natečaja za spomenik odporniškega gibanja) je prišel na simpozij zadnji. Po Tršarjevem zgledu je uporabil abstraktno plastiko z dimenzijami praznine in sredini. Izrazeč Achiam iz Pariza je svojo nekoličanj grobo, simbolično-grajeno gmo to posvetil spominu na jugoslovanske partizane. Manj izrazit zaradi nepotrebnega poetiziranja, ki ga kamnita gmo ne prenese, je bil s svojo «Sedečo deklico» Belgice Lenarets, medtem ko je drugi Anglež Davies spadel s kamnom in ga razvratno obdelal v učinkovito ne-skladje. Američan Hayesu se je do neke mere posrečilo izvesti iz sivkaste, laporja abstraktni torzo. Jugoslovanka Jančićeva pa se je vdala svoji

Šola Glasbene Matice zopet odpira svoja vrata

Jutri se prične pouk v šoli Glasbene Matice v Trstu, Gorici in v podružnicah v Nabrežini, na Proseku in v Trečih. Zopet se bo zbrala številna mladina iz mesta in podeželja, ki jo veseli študij glasbe. Razveseljivo je dejstvo, da je tudi letos močno zanimanje za pouk glasbe in to morda še v večji meri na podeželju kakor v mestu. Videti je, da se je naša javnost prepirala, kako je ravno danes nujno potrebno nuditi otroku poleg splošne vzgoje tudi možnost harmoničnega oblikovanja njegovega čustvenega sveta, pri čemer pripada prav glasbi prvenstvena vloga.

Razumljivo je, da imajo starši čisto pomisleke, preden se odločijo za vpis, saj je danes mlad človek v redni šoli preobremenjen z delom. To drži a zanimivo je dejstvo, da so ravno tisti gojenci šole Glasbene Matice, ki v glasbi najbolj napredujejo, običajno tudi najboljši dijaki v redni šoli. Torej je potrebno, le sistematično razdeliti svoj prosti čas pa se bo — seveda v začetku ob kontroli staršev — prav gotovo našel čas za glasbeni pouk.

Kot narod, ki je že po svoji naravi nagnjen k glasbi in ima bogato glasbeno tradicijo, smo dolžni da vsi pripomočimo k temu, da se bo glasbena umetnost v okviru splošne slovenske kulturne dejavnosti na Tržaškem in Gorškem, tudi nadalje razvijala in da bo tudi naša generacija vzgojila dobre glasbenike.

Pri tem pa pripada ravno Glasbeni Matici važna naloga. Njeni uspehi na glasbeno-pedagoškem polju kažejo, da je s sistematično glasbeno vzgojo uspešna v značilnih letih dvigniti kvaliteto raven šole na višino resnega glasbenega zavoda.

Naloga šole Glasbene Matice so številne. Vrsti gojencev posreduje glasbeno znanje, ki jim ga ne more nuditi redna šola, dovolj vztrajnim in talentiranim omogoča doseči zaključeno glasbeno izobrazbo, številnim pa daje ročnost, da jim je glasba lepo, prijetno razvedrilo. Številne mladince pa zbira v pevski zbor in orkester ter s tem goji skupinsko muziciranje, ki ima v našem okolju posebno tehten pomen. S tem, da vključimo mladega človeka v tak ansambel, mu damo prijetno zaposlitev in ga odvrnemo od najrazličnejših razvad, katerim tako rad zapade.

Poleg pouka instrumentov, ki jih običajno poučujejo v glasbenih šolah (klavir, violina in ostali orkestralni instrumenti) nudi šola Glasbene Matice tudi pouk klavirske harmonike in kitare — instrumentov, ki imajo za našo folklorno dejavnost poseben pomen in katerih temeljito obvladanje lahko nudi gojencu resnično zadoščenje.

V vrste mladinskih pevskih zborov in med člane orkestra pa sprejme šola Glasbene Matice tudi tiste, ki niso vpisani kot redni gojenci. Seveda predpostavljamo, da ima dotični dober glas in v primeru orkestra, da že dovolj dobro obvlada instrument.

TVRDKA USTANOVljena LETA 1883

Destilacija esenc **JANOUŠEK**

TRST — BARKOVJE — TRIESTE — BARCOLA — TEL. 29.963

Lastna proizvodnja in izvoz:

eteričnih olj za lekarniško uporabo in izdelavo parfumov; eteričnih olj za izdelavo dišečih mil in kozmetičnih izdelkov; esenc za izdelavo likerjev, sirupov in slastičarskih proizvodov; neškodljivih barvil in aromatičnih keničnih proizvodov

adriaimpex

D. D.

UVOZ

IZVOZ

ZASTOPSTVA

TRST — UL. GEPPA 9-III — TEL. 38-770, 29-135

NASCIMBEN

IMPORT

EXPORT

NADOMESTNI DELI ZA AVTOBOMILE

TRST, UL. CORONEO ŠT. 39, T. 24-955

M. SOAVE-ŠVAB

IMPORT-EXPORT

TRST — ULICA S. GIUSTO 16 — TELEFON 93-609

Hidravlika — Sanitarni material — Podi — Obloge — Izolacije — Plastika

La FotatecnicaTRST
TRG GOLDONI 7
TEL. 23552, 6104

Grosistično podjetje za dobavljanje vsega fotografskega in kinematografskega materiala

aparati za mikrofime, znanstveni aparati, elektronski aparati

Popolne opreme materiala za fotomehaniko, za industrijo in za znanstvene zavode

Na zahtevo se pošlje sezname VPRASAJTE NAS ZA NASVET

C. G. R.COMMERCIO GENERALE
E RAPPRESENTANZE

SOC. A. R. L.

UL. DELLA GEPPA, 9 — TRST — TEL. 37-940, 28-352

UVOZ

IZVOZ

INTERCOMIMPORT-EXPORT
KOMPENZACIJE

TRST

UL. TORREBIENCA 21

Tel. 31-961 31-962

ZAPOMNITE SI, da imate doma t.j. v Trstu, eno najlepših
razstav pohištva v Italiji

OBIŠČITE NASURNIK: ob delavnikih od 8 do 20
ob nedeljah in praznikih od 9.30 do 13

ZERIAL

400 RAZSTAVLJENIH PROSTOROV, IZBRANIH S
TEHNIČNO IN UMETNIŠKO IZVEDENOSTJO ZA VASUl. Settefontane 58, 62, 64
Trolejbusi št. 11-19-20-21Tel. 90-475, 44-620, 90822
ZAJAMČENO PARKIRANJE

V NARAVI JE VSE POLNO «PATENTOV»

Mehanizmi nekih živali še vedno skrivnost

Netopir s presenetljivo natančnostjo leti proti svoji žrtvi - Čebela - oglednica s posebnim plesom kaže delavkam, kam naj lete po nektar - Tropske ribe v jati se obrnejo vse hkrati - Delfin je pravcati laboratorij - Orientacijski čut morskega psa in ptic seliv

Učenjaki in inženirji si ne malokrat belijo glavo v vprašanji, ki na primer žabam, ribam, pticam in celo neznanim mrčesu ne delajo prav nobenih težav.

Živali so često opremljene s tako popolnimi mehanizmi, da bi človek, če bi se mu posrečilo podobne izdelati, pridobil s tem docela nove in povrh tega še izvrstne aparate.

Kdor je imel priložnost opazovati netopirja pri lovu, je kaj lahko videl, kako že od daleč opazi vsak predmet, ki se giblje. Brž usmeri svoj let in se bliskovito pozone vanj ter ga zgrabi. Kako zmora ta živalica vedeti, da je bilo tisto, kar se je razmeroma daleč od nje premikalo, njen «pilen»? Znano je, da ima netopir poseben «aparatus», s katerim natančno ugotavlja iz katere smeri prihaja zvok.

Učenjake pa še prav posebno zanima vrsta netopirjaričica. Ti netopirji - ribji lovi,

imajo posebno napravo, nekaj hidrofonov, s katero natančno ugotovijo položaj ribe v vodi. Netopir leti tako nizko nad vodno gladino, da se vode skoraj dotika. Nenadoma pa stegne svoje krepilne v roki in — potegne iz nje ribo. Nikdar ne seže v vodo zama!

Mehanizem netopirjevega «šestega čuta» že dolgo proučujejo učenjaki po vseh deželah. Toda do sedaj se še nobenemu od njih ni posrečilo do kraja odkriti skrivnost te naprave. Saj imajo tudi mornarji in ribiči neko napravo, ki jo nazivajo hidrofon, vendar pa je patent v naravi zdaleč boljši in zanesljivejši.

Cebela ima tudi marsikaj,

s čimer bi se znanost v mnogem obogatila, in okoristila. Ko bi se ji le posrečilo pojasniti vrsto pojavov. Ko se vrača čebela, ki je šla na izvid, «pojasnjuje» s nenavadnim, naravnost fantastičnim plesom po zraku in z akrobatskimi gibi čebelam — delavkam, kje bodo našle nektar. Včasih je nektar tudi zelo daleč od panje, vendar pa čebela vselej dobro razumeje izvidno čebelo in brž odletijo v pravo smer. Kakšno znamenje daje čebela? Kakšen pomen imajo? Kakšno sredstvo za medsebojno sporazumevanje imajo? Da, ko bi vedel kdo odgovoriti na vsa ta vprašanja...

Zanimivo bi bilo tudi vede-

ti, kakšno sredstvo za zveze imajo nekatere tropske ribe. Kako ve sleherni riba v jati, kdaj se bodo druge ribe obrnile v drugo smer in kam? Bo vodo ubrale? Vedeti je namreč treba, da se te ribe obrnejo vse hkrati. Morda oddajajo nekatere vrste električne sunka. Lokazano je namreč, da se neke vrste rib odzivajo na električne sunka, kar so poskusili tako, da so približali akvariju glavnik, ki so ga prej potegnili skozi lase.

V nozdrvah albatrosa so učenjaki odkrili nenavaden mehanizem, ki mu omogoča, da more piti morsko vodo. Le kako more albatros izločiti iz morske vode sol? Naprava je in učenjaki vedo zanjo. Toda, kako deluje, tega pa še nihče ni mogel odkriti. Morda se bo to s časom le posrečilo. Saj bi bilo to velike važnosti za vse, ki prebijejo dalj časa na morju in morajo stalno imeti s seboj pitno vodo.

Za učenjake je delfin pravcati laboratorij. Ima najrazličnejše naprave in mehanizme, ki mu omogočajo in lajšajo življenje. Na vse te mehanizme gledajo inženirji naravnost z zavistjo. Delovanje nekaterih teh delfinovih naprav so učenjaki že spoznali, toda ne vseh. Marsikaj je še vedno skrivnost za znanost.

Kako zmorejo ti sesalci preplavati do 72 km na uro? Ko bi mogel kdo to pojasniti, kolikšnega pomena bi bilo to za mornarje! Za sedaj se morajo učenjaki omejevali zgolj na uganjanja in domneve.

Nemalokrat so se mogli opa-

zivalci prepricati, da ima delfin izredno prefinjen čut za zaznavanje predmetov in bitij v vodi. Nedavno so napravili zanimiv poskus. Dva delfina so dali v večji bazen z umazano vodo, v kateri skoraj ni bilo nič razločiti. V vodo so položili več železnih palic, ki so bile povezane s signalnimi zvonci. Ob dotiku palice, se je oglašil zvonček. Prvih 20 minut je bilo slišati zvonček samo 4-krat, drugih dvajset minut se je zvonček oglašil še redkeje, a potem ga ni bilo čuti nič več. Delfina sta plavala torej v bazenu in v popolni temi, ne da bi se dotaknila železnih palic.

Drugi poskus pa je pokazal, da s svojim hidrofonom zelo nagle zaznavajo predmete. V bazen so vržili malo pegasto ribo, delfinov poslušalec, in večjo ribo, za katero pa delfinu ni kaj preveč mar. A delfin je bila vodo umazana in motna, se delfin ni niti enkrat zmotil — planil je do slednjega naravnost na ribico.

Za učenjake je zanimiva tudi druga vrsta žival, to je morski pes. Za to žival se ve, da ima silno močno razvit orientacijski čut. Znanstvena raziskovanja so pokazala, da je morski pes pravcati naravni teledirigirani torpedo. Pri tem so tudi dognali, da ni nevedno oster vonj, ki ga vodi po sledi svoje žrtve, kot se to še do nedavna mislili, temveč pravi lokacijski sistem, s katerim zaznava najrazličnejše zvoke in nihanja. Ameriški učenjak dr. Warren Whisby se trudi sedaj, da bi odkril skriv-

nost tega mehanizma.

Na srce oamamljenega morskega psa so pritrili žico posebnega električnega aparata. Žival so zatem položili v bazen. S posnemanjem glasov, ki ga dajejo boreče se ribe ter z električnim sunkom s srce morskega psa so opazili, da je jelo njegovo srce močno bit. Kmalu zatem je srce te morske zveri začelo tako močno biti brž ko so se začeli ribji glasovi, in to brez električnega sunka. Kljub temu pa je pri tem še vse polno nejasnosti. Še vedno ni moč z gotovostjo trditi, kateri zvoki privlačijo pozornost morskega psa in se marsikaj drugega.

Selivne ptice in pojavi, ki so s tem v zvezi, zanimajo učenjake vseh vrst. Ne samo prirodoslovci in lovci. Zanimajo se za to tudi znanstveni me-teorologi, astronomi, radijski tehniki in še drugi. Seveda. Saj je tudi zadnjih letih usmerjeno znanstveno delovanje mnogih panog v ozračje. A traku ni ne kašpotov ne kakih drugih orientacijskih znakov. Kaj lahko je močnejše, da bodo prav ptice selilke dale ključ, ki bo odprl vrata v sistem orientiranja v kozmičnem prostoru in v avtomatsko upravljanje kozmičnih aparatov. Miniaturni radijski oddajniki, pripravljeni na hrstu ptic bodo sprosti poročila o njih potovanju, o tem, kako se ptice vede ob spremembi magnetnega polja in bodo pojasnili, po čem se orientira med letenjem.

Nekaj vzrokov cestnih nesreč

Cestne nesreče, do katerih pride zaradi nenadne odpovedi zornega sistema, nepričakovane počenja pnevmatik ter trenutne slabosti voznika, ki ne more več obvladati svojega vozila, torej take nesreče, katerih se je praktično nemogoče izogibati, so na srečo zelo redke. Večina ostalih nesreč pa zavira človeška nepazljivost ter neznanje ali v večini primerov le kršitev cestnih pravil. Seveda takih nesreč bi se lahko izogibali in na naših cestah bi bilo mnogo manj prelite krvi.

V današnjem članku bomo nazivali nekatere najbolj običajne primere cestnih nesreč, o katerih lahko čitamo vsak dan v časopisju, in bomo poudarili dejstvo, da so jih povsod zakrivil vozniki, ki se niso pokoravali določenim členom cestnega zakona.

Mnogi gredo na pot, ne da bi se zavedali svoje velike odgovornosti, ko sedijo za volanom. Menijo, da so dovolj vešč vožnji, da se srečno izotajajo iz vsake, še tako zvoznice situacije. Vendar ko pride usodni trenutek, vsa njihova večšina odpove in v najhujšem primeru polomijo vozilo.

Člen 107 cestnega zakona določa: Pri vožnji v naseljih in izven njih mora biti oddaljenost od vozila, ki vozi pred nami, takda, da lahko zaradi nenadne presenečenja pravčasno in pravilno ukrepamo. Za drugim vozilom lahko vozimo le, če predvidevamo najbolj neugodno možnost, v kateri nas lahko spravi vozilo pred nami (nenadno zaviranje itd.). Oddaljenost za drugim vozilom naj ne bo nikoli manjša kot je dolžina poti ustavljanja.

Previden voznik ne dopušča nikoli, da bi razdalja med njegovim in pred njim vozečim s vozilom manjša od varnostne razdalje, ki jo zahtevajo hitrost s katero vozi, njegova prisotnost, stanje cestišča in seveda tudi njegovega avtomobila. Če pozabimo na to in če je med avtomobili, ki vozijo v koloni, le nekaj centimetrov razmaha, je trčenje skorajda neizogibno, brž ko eden izmed voznikov pritiska na zavoro zaradi katerega koli vzroka.

Tega se moramo zavedati tudi, ko je hitrost skoro neznatna, vedno naj bo med našim in prednjim vozilom kak meter razdalje. V takih primerih je priporočljivo vklopiti nižje prestave, ker nam to omogoča, v primeru potrebe, uporabo zavornih sposobnosti motorja. Po uveljavljanju moramo pustiti, preden se spet odpravimo, da se je pred nami stoječe vozilo oddaljilo za kak meter.

Pri vožnji v koloni si nenadno ustavljanje sledijo zelo često in večkrat moramo pritisniti spet na zavore, še preden smo jih docela spustili.

Člen 104: Vozniki, ki hočejo zaviti na levo, morajo nadaljevati pot po levi strani desne polovice cestišča proti središču križišča in tik pred njim zaviti v levo. Seveda pri tem morajo dati prednost vozilom, ki prihajajo z desne.

Mnogokrat vozniki pridržijo s svojimi avtomobili na križiščih in zavijejo, še preden se preprčajo o prihodu drugih vozil z upanjem, da jim bo zavoj le uspel. Če pride do trčenja, se izgovarjajo, da je do tega prišlo zaradi prevelike hitrosti drugega vozila.

To seveda ne razbremeni takih vozačev, ki morajo v vsakem primeru pravilno presojati hitrost ostalih vozil, ali pa če tega ne znajo, se morajo ustaviti in jim pustiti prednost, kakor zahteva cestni zakon.

Člen 106: Voznik, ki namera za prehitve, se mora preprčati, da sme to ukreniti brez

vsake nevarnosti, da ima pred seboj dovolj poti za prehitvevanje ter da ni za njim nobenega drugega vozila, ki je že začelo prehitvevanje.

Cestne nesreče zaradi nepravilnega ali neupravnega prehitvevanja so na dnevnem redu. Mnogokrat pride do nesreč zaradi nepravilnega ocenjevanja potrebne razdalje za prehitvevanje in v vsakem men, da zmore njegovo vozilo več, nego mu dopuščajo njegove tehnične karakteristike.

Marsikaj se lotijo nevarnega prehitvevanja vozniki manjših vozil. Ko kilometre in kilometre vozijo za tovornjaki, ne da bi se upali prehiteti in ko vidijo, da jih močnejša vozila po vrsti prehitujejo, se sami neustojno neupravnost odločijo za isti manever, ne da bi pogledali nazaj in naogorkat, ne da bi se preprčali, ali imajo dovolj proste poti pred seboj.

V takih primerih pride navadno do trčenja z drugimi vozili, ki so prehitvevanje že pričela in pred nenadno pojavu novega vozila nimajo možnosti, da bi se spet vključili v kolono in so prisiljena zavoziti na skrajno levo ali celo v nasproti vozeča vozila.

Člen 107 cestnega zakona določa: Pri vožnji v naseljih in izven njih mora biti oddaljenost od vozila, ki vozi pred nami, takda, da lahko zaradi nenadne presenečenja pravčasno in pravilno ukrepamo. Za drugim vozilom lahko vozimo le, če predvidevamo najbolj neugodno možnost, v kateri nas lahko spravi vozilo pred nami (nenadno zaviranje itd.). Oddaljenost za drugim vozilom naj ne bo nikoli manjša kot je dolžina poti ustavljanja.

Previden voznik ne dopušča nikoli, da bi razdalja med njegovim in pred njim vozečim s vozilom manjša od varnostne razdalje, ki jo zahtevajo hitrost s katero vozi, njegova prisotnost, stanje cestišča in seveda tudi njegovega avtomobila. Če pozabimo na to in če je med avtomobili, ki vozijo v koloni, le nekaj centimetrov razmaha, je trčenje skorajda neizogibno, brž ko eden izmed voznikov pritiska na zavoro zaradi katerega koli vzroka.

Tega se moramo zavedati tudi, ko je hitrost skoro neznatna, vedno naj bo med našim in prednjim vozilom kak meter razdalje. V takih primerih je priporočljivo vklopiti nižje prestave, ker nam to omogoča, v primeru potrebe, uporabo zavornih sposobnosti motorja. Po uveljavljanju moramo pustiti, preden se spet odpravimo, da se je pred nami stoječe vozilo oddaljilo za kak meter.

Pri vožnji v koloni si nenadno ustavljanje sledijo zelo često in večkrat moramo pritisniti spet na zavore, še preden smo jih docela spustili.

Člen 104: Vozniki, ki hočejo zaviti na levo, morajo nadaljevati pot po levi strani desne polovice cestišča proti središču križišča in tik pred njim zaviti v levo. Seveda pri tem morajo dati prednost vozilom, ki prihajajo z desne.

Mnogokrat vozniki pridržijo s svojimi avtomobili na križiščih in zavijejo, še preden se preprčajo o prihodu drugih vozil z upanjem, da jim bo zavoj le uspel. Če pride do trčenja, se izgovarjajo, da je do tega prišlo zaradi prevelike hitrosti drugega vozila.

To seveda ne razbremeni takih vozačev, ki morajo v vsakem primeru pravilno presojati hitrost ostalih vozil, ali pa če tega ne znajo, se morajo ustaviti in jim pustiti prednost, kakor zahteva cestni zakon.

Člen 106: Voznik, ki namera za prehitve, se mora preprčati, da sme to ukreniti brez

Mrve in drobiž

★ TURISTI prihajajo že vsepovsod. Zanje se pulijo vsi kraji in vse dežele. In vsi se trudijo, da bi se turisti pri njih dobro počutili in da bi naslednje leto zopet prišli. Da bi privabili turiste si izmislijo marsikaj posebne privlačnosti in jim nudijo razne ugodnosti. V Parizu so si izmislili «pariške gospodinje». To so dekleta — vodilci, ki na zahtevo spremljajo turiste po Parizu in jim razlagajo zanimivosti in posebnosti tega mesta. «Pariške gospodinje» so posebej v ta namen solane in popolnoma obdajajo več tujih jezikov. Največ je takih, ki znajo angleški, nemški, švedski in španski.

★ JEZIKOSLOVCI niso vsi dolgočasni in pusti. Niti niso brez fantazije in duhovitosti. Nekateri menijo o njih, da so zgolj iskalci tujih napak in lovi pik in velic. Da niso vsi takšni, je dokazal belgijski filolog dr. Buysse. Sedavil je namreč praveci slovar klevic in žaljivk, ki jih rabijo soferji in drugi vozači vseh vrst motornih vozil po vsem svetu. Najbrž bo tale priročnik prav kmalu razprodan.

★ HUDO je bil radoveden. Tisti bostonski knjigarniški namučeneec, ki se je hotel preprčati koliko kapljic vode gre v navadno vedro, pa je v tem le pretraval. Sel je na dopust in se lotil štetja kapljic. S pipeto, ki jo rabimo tudi za odmerjanje zdravila po kapljicah, je polnil vedro. V 10 dneh je imel v vedru ravno do polovice vode. Potem pa je odjhal. Dobil je namreč pri tem štetju živčni zlom. Imel je pač za tako delo preslabe živce!

★ IMENITNO «razvedrilo» si je izmislil direktor nekoga vinarskega podjetja v francoskem mestu Dijonu, Marcel Lieutet. Med svojim dopustom je šel za cestnega pometalca, svojo ženo in obe hčerki pa je lepo poslal v letovišče na Azurno obalo. Je pač posebnost svoje vrste tale direktor.

★ MERISKO filmsko igralko Jayne Mansfield pozna pač vsakdo, ki obiskuje kino. Znanja je zlasti po tem, da kaj rada kaže svoje čare. Da pa je tudi pevka, pa ni bilo nikomur znano. No, oni dan pa je priredila v mestu Deauville na Francoskem «koncerta». Za ta nastop so plačali obiskovalci dva milijona frankov vstopnine. A ta filmska igralka sploh ni pevka, vendar pa niso poslušali nič godrnjali, čeprav je bilo njeno «petje» bolj pripovedovanje nekaj šansonov, kot pa petje.

★ PISA je znana posebno po svojem nagnjenem stolpu. Vendar pa nima samo to italijansko mesto takega stolpa. Tudi na Rabu imajo nekaj podobnega. Zvonik rabske cerkve je nagnjen za 16 cm. To je nastalo zaradi usedanja tal. Ta zvonik je bil sezidan v XVI. stoletju in je visok 35 metrov. Kdor zalde na ta dalmatinski otok, si to zanimivost gotovo ogleda.

★ SAMUEL SCOTT je zares originalen možakar. Na imeniten način je rešil vprašanje polne zaposlitve. V službi je podnevi in ponoči. Ponoči je namreč nočni čuvaj na Broadwayu, in je treba priznati, da ni to njegovo delo prav nič lahko. Kljub temu pa si je našel tudi za čas dan za posilitev. Dobil je službo v neki trgovini s pohištvo, ki ima v izlozbi posteljo. V njej spi Samuel ves dan in je tako živa reklama za dobro kvaliteto izdelkov, ki jih prodaja tista trgovina.

★ POGOSTO se dogaja, da se ljudje sprejo in se pri tem obklatijo z raznimi več ali manj izvirnimi in krepkimi primki. Tudi niso redki primeri, da morajo taki zmerjalci pred sodnika. Vendar pa se kaj redko primeri, da se mora zaradi zmerjanja in prepripanja zagovarjati pred sodnikom gluhoš. No, to se je zgodilo v angleškem mestu Falkirku, kjer je sodnik za prekrške obsodil Jamesa Seelocka na 5 funtov globo zaradi žalitve in zmerjanja. Le kako je to mogel storiti, če pa je nem in gluh? Tako kot se sporazumeva v drugih rečeh: z znamenji.

★ MISTER H. S. Felter išče tajnico. Toda ne navadno tajnico. Od nje namreč zahteva, da popolnoma obvlada angleščino, japonsčino, indijsko in perziščino. Velike zahteve, kajne? Pa je tudi plača velika: 1000 dolarjev mesečno. Kdove, če bo našel tako tajnico.

★ HUDO je, če nekomu zmanjka denarja na letovišču. A še huje je, če se tega vede še teta, ki je treba poravnati račun. To se je pripetilo Fritzju Weilandu iz Essena, ki je s svojo družino letoval na Holandskem blizu pristanišča Den Helder. Tudi možakar se je zanašel. Zastavil je svojega 15-letnega sina Willyja za teden dni. In gostitelj so tako zastavo sprejel. Vsekakor kaj nenavadna zastava.

★ PLOSKANJE na koncu izvajanja glasbene umetnine je dokaz, da so poslušalci zadovoljni z izvajanjem umetnika. Vsek umetnik si želi čim več ploskanja. Vendar pa niso vsi taki. Največji živeci umetnik na violončelo, 86-letni Pablo Casals pa tega ne mara. Na njegovih koncertih nihče ne ploska. Ko umetnik pride na oder, vsi poslušalci molče vstanejo in prav tako store, ko je konec koncerta. Tudi to je brez dvoma lepo priznanje.

★ ČUDNO pismo je prispelo na hanovsko pošto. Naslov na tem pismu se je glasil: «Nezaposlenim vstop prepovedan!» Seveda so bili uradniki na pošti radovedni, kako je prišlo do takega nesmiselnega naslova. Polzvedovali so in kmalu našli pravi vzrok. Neki izumski delavec, ki ni znal niti besede nemški, je domačin poslal kot naslov napis, ki je bil na tabli pred gradbiščem. Saj je bil preprčan, da je tisto ime podjetja, pri katerem dela.

HOROSKOP

Veljaven od 8. do 14. septembra

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Boste nezadovoljni ter se boste zaradi nesporazuma prepričali o ljubljeno osebo. Tudi s prijatelji si boste v laseh iz nepomembnih razlogov. Zato skušajte biti bolj spravljivi in upoštevajte tudi šale bližnjih. Ogibajte se sporov na delu.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Če ne boste trmasti, boste izravnavali spor. Ne-ka draga oseba potrebuje vaše pomoči in podpore. V poslovnem življenju vam poudarja precej glado in boste uresničili neke želje, ki jih že dolgo gojite. S starimi ljudmi bodite «diplomatični».

DVOJICA (od 21. 5. do 20. 6.) Ta teden je še zelo ugoden za ljudi, ki nameravajo potovati. Priložnost bodo namreč imeli spoznati mnogo novih, vzhajajih čustvom. Kar se dela tiče, boste postali nekam lenobni, zlasti pa vam bo primanjkovalo jasnosti in odločnosti.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Neko novo znanstvo bo povzročilo v vašem življenju precejšnjo zmesnjo, ker se ne boste mogli upirati svojim novim, vzhajajih čustvom. Kar se dela tiče, boste postali nekam lenobni, zlasti pa vam bo primanjkovalo jasnosti in odločnosti.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Srečali se boste z ljudmi, ki so zelo kulturni in različni mnenj. Moralni boste biti zelo veličinski, da te spore izravnavate. V poslovnem življenju vas čakajo name, agene možnosti in morebiti tudi potovanja.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Imate precej izvirne ideje, ki jih lahko uresničite s pomočjo drugih. Zato poudarite v družbi prijateljev in znanstov. Na vsak način okrepite stike z znanimi osebami, ki vam bodo pomagale k uspehu. Srečna dneva ponedeljek in sobota.

ŠKORPION (od 23. 9. do 22. 10.) Od svojih prijateljev ugotovite imeti mnogo haska. Na vsak način boste te dni lahko izmenjali misli z njimi in svetovni vam bodo kaj koristnega. Ta teden vam bo tudi našel in rešili zapletena družinska vprašanja. Srečna sredo.

STRELEC (od 23. 10. do 22. 11.) Spoznali boste nekoga, ki bo zelo zanimiv, kar vas bo zelo vznemirilo. Izkušnja bo huda in borite se proti njej, sicer bo vaše življenje sila razburkano. V poslovnem življenju bodo vaše bolj zanimive in boste lahko sklenili tudi neki sporazumi. Srečen torek.

KOZOROG (od 22. 11. do 20. 12.) V čustvenem življenju vas čaka uspeh z neko tujko osebo. Srečali se boste z njo ob neki izredni priložnosti. Pojdite tudi v družbo prijateljev, ki vas bodo spravili v dobro voljo, tako da boste pripravljeni na srečanje.

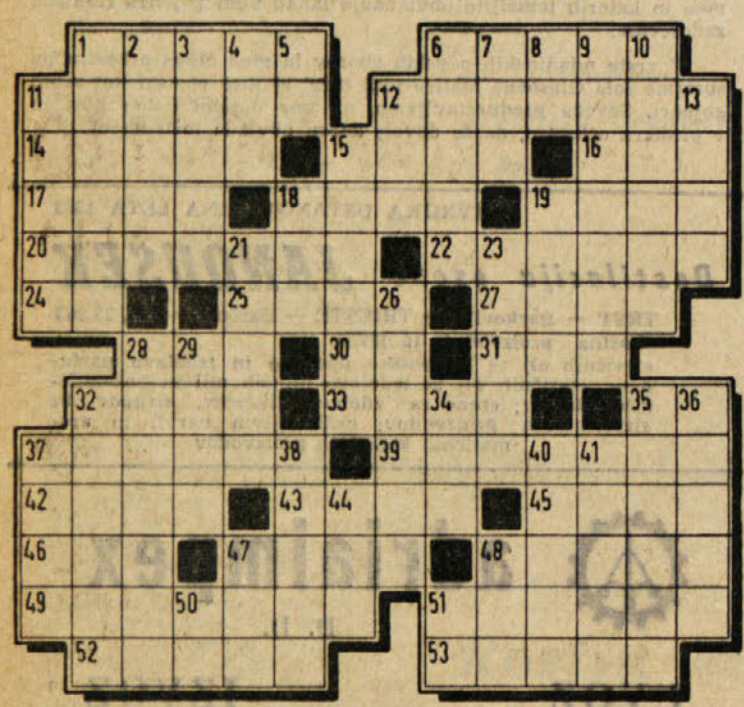

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Srečali se boste z zanimivimi ljudmi, s katerimi boste preživeli nekaj veselih in brezskrbnih uric. Čaka vas tudi nekaj ljubzenskega dogodka in podjetnosti vam ne bo primanjkovalo. Družini pa bodo temo nekoliko ugovarjali.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Vpliv zvezd bo ta teden ugoden in v ljubljeno osebo vam ne bo primanjkovalo. Družini pa bodo temo nekoliko ugovarjali.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. spodnji del svinjske noge, 6. popularna Belinjeva opera, 11. slovenski pesnik (Igo), 12. manjša bojna ladja (14), 13. hrvatski šahovski mojster (Boslav), 15. fina gospe, 16. izrastek na glavi, 17. organska kemična spojina, derivat amoniaka, 18. redovnica, 19. ženska vloga v Verdijevi operi «La Boheme», 20. popularen češki skladatelj (opera «Jenufa»), 22. kmečki delavec, 24. ploskovna mera, 25. zdravilna travniška

rastlina, 27. gorat olok na jugozahodu Škotske, 28. pozdrav starih Rimljanov, 30. kazalni znamenje, 31. mik, privlačnost, 32. utrjena bivaljša, srednjeveških fevdalcev, 33. grški bajelovni le-talec, 35. okrajšava za estarejsia, 37. vrsta polja, 39. torba za spise, 42. pritok Donave pri Slenkamu, 43. kožica, membrana, 45. ožji sorodnik, 46. pripadnik starih Slovanov, 47. reka v Rusiji, pritok Himenskega jezera, 48. nečeden človek, 49. voznik, ski-

RESITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Trubar, 7. Harkov, 13. Larisa, 14. tovarna, 15. akant, 16. Paka, 17. kal, 18. kuga, 19. triera, 21. ta, 22. Ana, 23. Kranj, 24. vrst, 26. intrige, 28. Atos, 29. rak, 30. Igo, 31. stas, 33. Tovariš, 37. čoln, 38. se-ver, 39. las, 41. ul, 42. Stenar, 44. kina, 45. dim, 47. edil, 48. trasa, 49. Anastas, 51. kondor, 52. kan-kar, 53. Ariana.

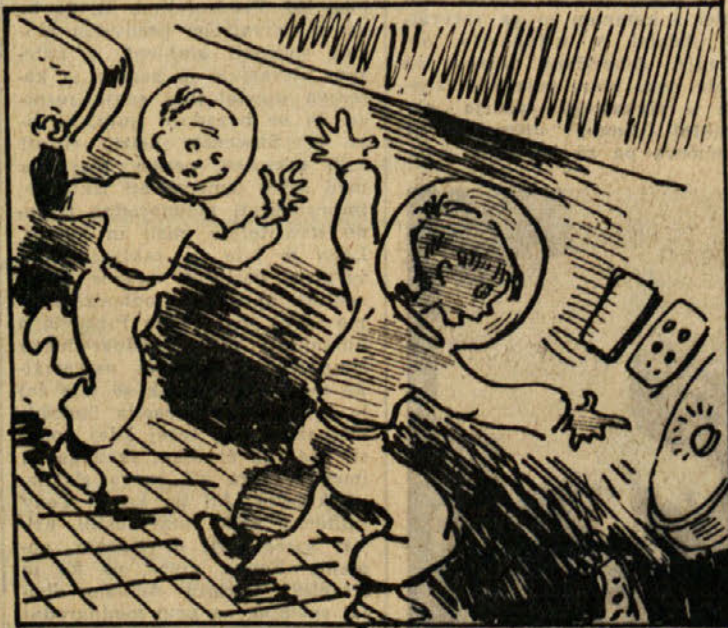
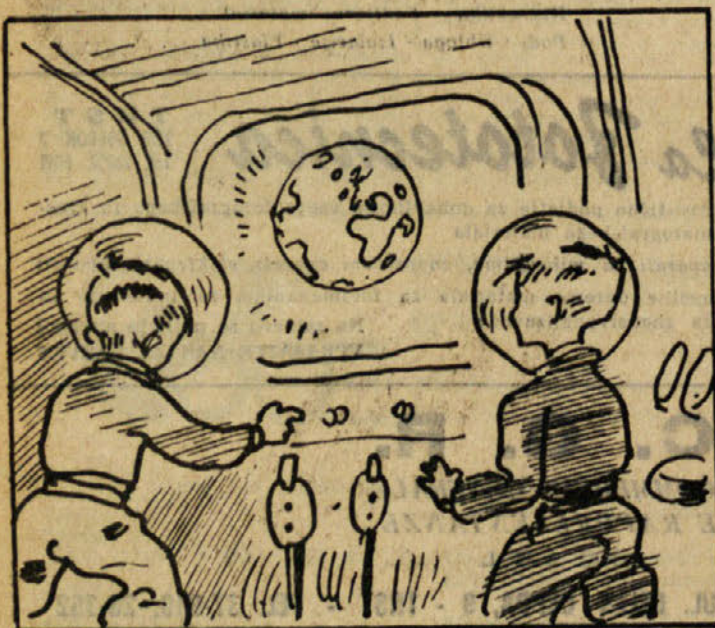
RIŠE

Vlado Pirnat

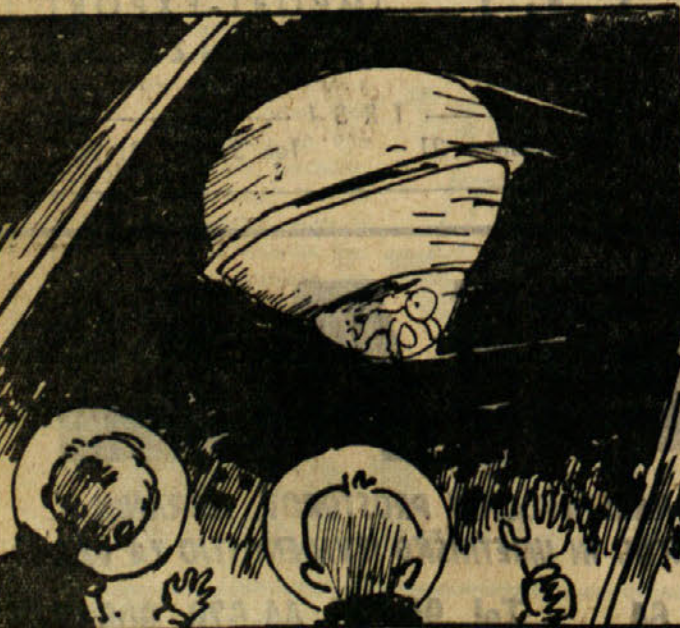
Aleš in Peter v vesolju

PIŠE

Jože Jesih

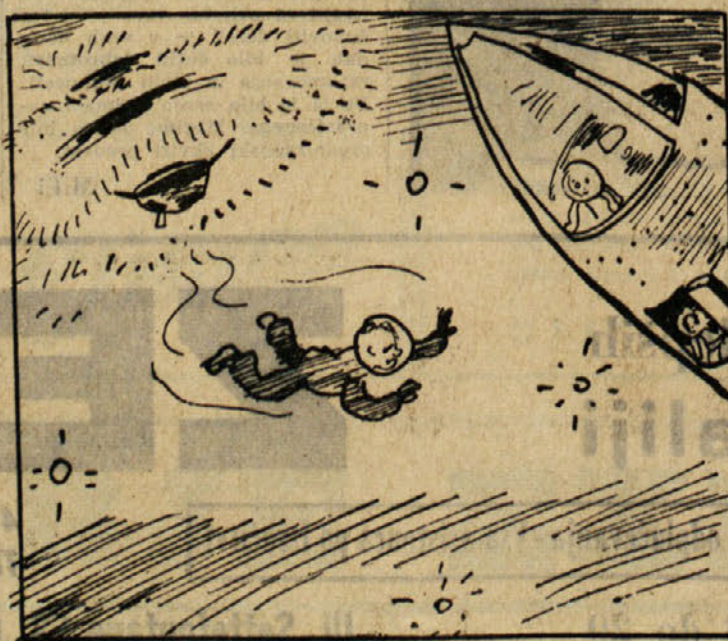

Dobro, stara Zemljica sta videla na ekranu kakor drobn, obrto glavo. Vse bolj sta se oddaljevala od nje. Končno je bila tako majhna kakor pika. «Nasvidenje Zemljica!» je spregovoril Peter. «Res, kmalu nasvidenje», je s sigurnim glasom rekel Aleš. Z veliko brzino sta dečka, željna pustolovščin, zdrvela v neznano.

In res. Prav proti njima se je valila raketa s prozorno kupolo. V notranjosti sta zagledala nekega človeka, ki je vonom prestrašeno pogledoval nazaj. «No, Peter, sedaj pa da slišimo tvoj medplanetarni esperanto!» ga je podražil Aleš.

Z veliko naglico sta bržela med različnimi zvezdami. Nena-doma je zavpil Peter: «Rdeča luč se prižiga. Nekdo kliče na pomoč!» «Vprašaj ga, kaj je. Ne, ne, ga že vidim pred seboj. V okrogli raketi je, ki drvi prav proti nama.»

Pred raketo se je napravila bela meglica in jo zaustavila. «Ali lahko pridem v vašo raketo?» je zaprosil neznanec. «Seveda!» je odvrnil Peter. Neznanec je zapustil svojo raketo in z dolgimi zamahi zaplaval proti svojima rešiteljema.

Iz naših krajev

POSLEDICE STRAŠNEGA NEURJA V DOLINI OSPA IN GLINŠČICE

Opustošeni vinogradi njive in poti

Obisk pri prizadetih kmetih
Nujno potrebna izredna pomoč

Kakor ob vsaki naravni katastrofi je bilo zaradi strašnega neurja v noči med torkom in sredo hudo prizadeto tudi kmetijstvo na področju Milskega polotoka, doline Ospa, doline Glinščice in delno na Kološkem, Škodu, ki jo je voda napravila v nekaj urah, ni moč še oceniti. Kolikor toliko ne gre za uničen pridelek, ampak za opustošenje njiv, vinogradov, vrtov, cest in poti, kamor so hudourniki nanesli tone in tone kamenja, peska, korenin, polomljenih vej itd. Prizadeti kmetje bi imeli manjšo škodo, če bi jim na pr. točno uničila ves letošnji pridelek, saj bodo imeli več stroškov za čiščenje in odvoz materiala ter obnovo vinogradov. Kdo in kdaj pa bo popravil poti, ki so se spremenile v struge hudournikov? Jesen je tu in prav zdaj so poljske poti najbolj potrebne, da kmetje lahko spravijo domov svoj pridelek. Tako so posredno prizadeti vsi kmetje z omejenega področja, neposredno pa posamezniki, katerim voda ni prizanesla.

Na pobočju mlijskih gričev je ponekod deroča voda odtrgala in odnesla cele pašne, vrtno terase, povrtnino, trte, kurnike, lesene lope itd., ki jih je nanesla v Milje ali naravnost v morje. Bonifika pri Orehu je še pod vodo, vendar tu ni škoda tako velika, ker pač niso prizadeti njive.

Osapska dolina je bila tudi vsa pod vodo, ki pa je kmalu odtekla. Po plodnih njivah in vinogradih v dolini blizu struge Ospa je voda nanesla blato, veje in drobno kamenje. Huje pa so prizadeti posamezni predeli ob Osapski cesti, kjer se začne dolina. V Mačkovljah so se odrgali plazovi tik pri nekaterih hišah, poljska pot, ki pelje v dolino pa se je spremenila v grd jarek.

Glinščica je tudi opravila svoje že od gornjega kota Boljuna pa vse do morja. Podrla je lesen most, predrla nasip, preplavila in nanesla na njive vsega vruga. Voda je nanesla v vinograde pod cesto, ki pelje v Mačkovlje, čete stene, drugod je vdrla v hleve in kleti ter odnesla krompir, seno, zajce in kokoši. Sreča v nesreči, da ni bilo tude človeških žrtev. Prav tako je sreča za vrtnarje, da ni neurje zajelo večjega predela na Kolonkovcu, sicer bi voda vse odnesla in zavrnila.

so začele prihajati žalostne vesti iz prizadetih vasi. Obiskali smo te kraje in se pogovorili s kmeti, ki so utrpeli največjo škodo. Potrti so in ne vedo, kako si bodo lahko pomagali: strašijo pa jih še oblaki, ki ne obetajo nič dobrega.

Ob Osapski cesti, dobra dva kilometra od Oreha, je čedna hišica, v kateri živi Rafael Cunja in njegova žena Ana. Hči je poročena v Milanu, edini sin pa se je smrtno ponesrečil s skuterjem pred poldrugim letom ko mu je bilo 24 let. Njegova tragična smrt jih je hudo prizadela, zdaj pa jima je neurje uničilo krasen vrt pred hišo, ki sta ga skrbno negovala.

Zenska ne more vzdržati solz, ko nam pripoveduje o tihi strahni noči, vmes pa o svojem sinu. Malo pred 3. uro se je zbudila in šla pogledat na okno, kaj se dogaja. Kaj tako sumi? Objela jo je

S seboj je vzela te sliko pokojnega sina

groza. Bila je sama, v hišo in na vrt je že vdrala voda. Psička je cvnila, plaval in se že dušila. Zivalica je bila privezana in se ni mogla rešiti. Odvezala jo je, stekla v hišo, vzela je sliko svojega pokojnega sina in zbežala k sosedom. Voda je že drvela čez vrt in cesto ter ji segala do stegna. Mislija je, da bo konec, da bo voda odnesla njo in hišo. Ko si je pri sosedih malo opomogla, se je spomnila, da v hiši gori luč. Voda bo narasla. Če ne bo voda odnesla hiše, bo pa kratak stik povzročil požar! Nazaj v divjem

Iz kupov kamenja štrlijo poškodovane trte

navilu po deroči vodi, da ugasi luč, pa spet k sosedom. In pri vsem tem je vedno tiščala k sebi sliko svojega pokojnega sina, ki je bil fant od fare. Če voda odnese vse, bo rešila vsaj njegovo sliko.

Ce ne bi prej videli tega vrta, ne bi zdaj verjeli. Potok Rokavda, ki teče dobre 3 metre mimo hiše, je divje narasel ter privlekel kamenje in odtrgane korenine. Voda je drvela, zaradi zamašene struge potoka pa si je hudournik izbral drugo pot prav pri vrtu. Če bi nekaj metrov zgoraj, bi odneslo in zasulo hišo. Zalosten je zdaj pogled na vrt in trte. Vse je uničeno. Škoda pa je še večja, ker je naneslo na kamione in kamione kamenja in blata, tako da bi imeli stroškov za odvoz, več kot je vredno zemljišče.

Osapska dolina je lepa, plodna in bogata: vrstijo se vinogradi, njive, vrtovi in sadno drevje, toda v nekaterih predelih je zdaj prav žalostno: zlasti blizu potokov in poti, po katerih je pridrelo razdejano. Neverjetno, kakšno silo ima voda in od kod je prinesla vse to kamenje. Poljska pot iz Mačkovelj v dolino je zdaj grdo, globoko korito. Material z Osapske ceste so že odstranili, v nekaterih vinogradih, in to v najlepših, pa štrlijo trte iz grobelj.

Prava groblja je tudi v velikem in prejšnjem vinogradu in vrtu Ivana Tula, pri ovinku, kjer se blizu meje odcepi cesta v Mačkovlje. Potok ob cesti se je pri karabinjerski vojašnici zamašil. Hudournik je planil čez cesto v

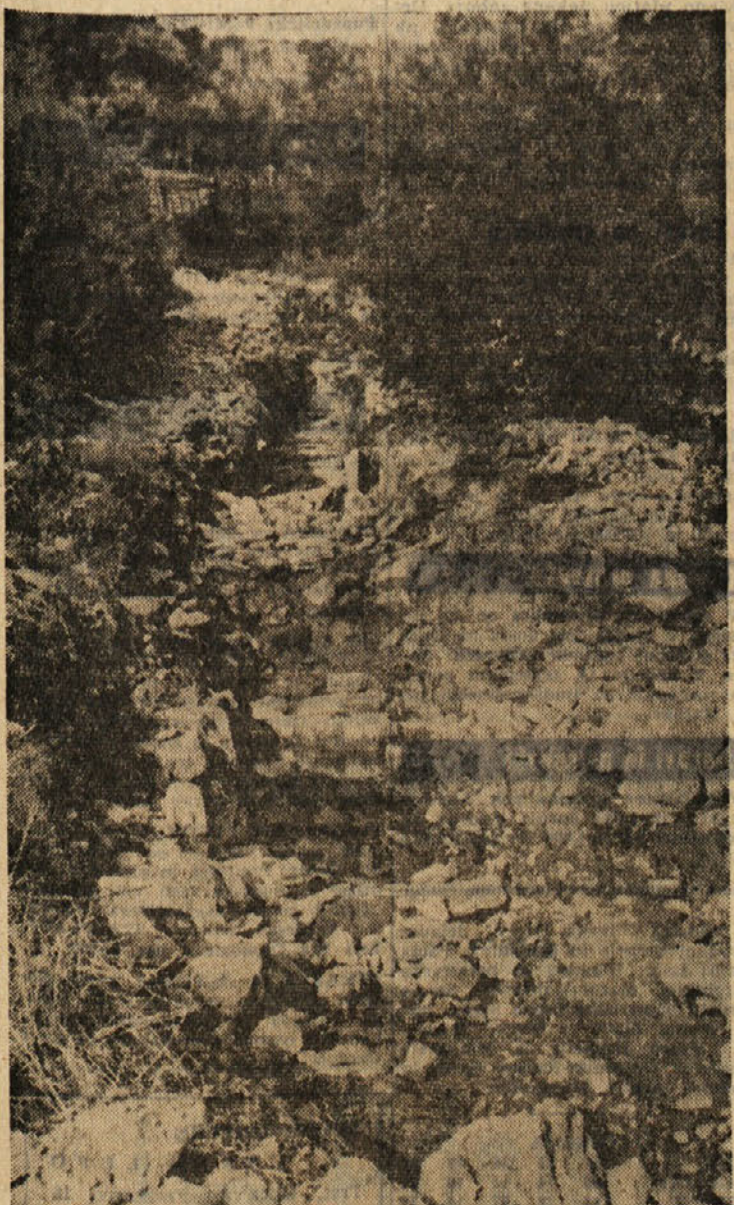

Hudournik je planil čez vrt in ga opustošil

vinograd in zmetal toliko kamenja, blata, vej itd., da bi ga morali nekaj dni odvažati s kamionom, v gornjem delu pa je voda odnesla cele grede radiča. Ko se je to dogajalo, je bobnelo kakor da bi bil potres. Velik usad zemlje na cesti so še v petek odvažali s tovornikom. V Mačkovljah se je odrgal velik usad prav pod hišo Albina Purgerja, manjši, a nevarni pa niti pol m od vogala hiše Alberta Stefandčiča. S seboj je seveda odneslo tudi nekaj drevja, ob prihodnjih nalihih pa bo nevarnost, da bo usad odnesel temelje teh hiš. V Dolini, v Boljuncu in pri Domju so imeli povodenj skoraj v vsaki hiši, zlasti pa v nižjih predelih. Nekaterim domačinom je voda odnesla kokoši in zajce, drugim krompir in fižol ter kmečko orodje. V gornjem koncu Boljuna pri starem mlinu je Glinščica vdrla iz struge, in si ubrala novo smer proti hiši. Globoko je zaorala po njivi, pa se je na srečo pravočasno spet vrnila na svojo pot, sicer bi odnesla hišo.

Mekarice in delavci niso mogli zjutraj v mesto, ker so bili na nekaterih cestah plazovi, na drugih pa povodenj. Večje plazove so očistili, voda se je skoraj povsod že odtekla. Glinščica se je umirila in Osp mirno teče. Kdaj pa bodo očiščena polja, vinogradi in vrtovi? In kdaj bodo popravili poti?

A. B.

Taka je zdaj poljska pot iz Mačkovelj v dolino

Tone kamenja in blata v vinogradu Ivana Tula

(Foto A. Bubnić)

KMETJE, VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18 - Telef. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah navadne in hidravlične stiskalnice (prese), grozdne mlince - navadne in na električni pogon ter razno vinsko posodo, kakor: kadi, brentače, brente, skate, hrastove sode ter vse potrebno za trgatve.

Ekskluzivni zastopnik za tržaško pokrajino svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje, ter kosilnice «AGRIA»

KMEČKA BANKA

R. Z. Z. O. Z.

GORICA

Ulica Morelli 14

Tel. 22-06

TOMASO PRIOGLIO
SPEDICIJA

TRST - TRIESTE

Ul. C. Ghega 1/III. - Tel. 37-314, 31-201

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

R.E.D.A.T.A. Trst, Ul. F. Severo št. 5 b - Tel. 31893

nudi priznane akumulatorje (baterije) S.A.F.A.

in vse elektroavto predmete in nadomestne dele

Novi lastnik LISJAK (LISIANI) se vjudno priporoča

UVOZ «Impex» IZVOZ

TRST - Ul. Roma 22 - Tel. 37-712, 20-814

Poštni predal 97

PRVOVRSTNO - BELO IN ČRNO - LAŠKO PIVO
DOBITE V VSEH GOSTILNAH V TRSTU
IN GORICI

ZMAJ ZEMUN

INDUSTRIJA POLJOPRIVREDNIH MAŠINA

Zemun - Jugoslavija

Obiščite naš paviljon na zagrebškem mednarodnem jesenskem velesejmu

KOMBAJNI ZA ŽITO, KOMBAJNI
ZA KORUZO, PRAKTIČNA VOZILA
ZA PREVAŽANJE SILAŽNE KRME
TER POTREBNE PRIKLJUČKE

• ZAHTEVAJTE NAŠE PROSPEKTE •

Vreme včeraj: najvišja temperatura 23,7, najnižja 16,3, ob 19 ur 20,4, vlažna 82 odst., zračni tlak 1010,7, raze, veter 27 km vzhodnik-severovzhodnik, sunki burje 52 km, nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 23,6 stopinje.

SVEČANOST V LADJEDELNICI SV. MARKA

Petrolejska cisterna «Agip-Trieste» srečno zdrsela v objem valov

Splavitvi so prisostvovali predsednik vlade in druge osebnosti - Delavstvo je z metanjem letakov izrazilo svojo zaskrbljenost za usodo ladjedelnice

Splavitve v ladjedelnici CRDA so vedno tehnično dovršene in tako odlično izvedene, da gledalci nimajo občutka in se skoraj ne zavedajo, da gre za izredno zapleteno in delikatan tehnično operacijo. Tako je bilo tudi včeraj, ko so splavitvi v morje orjaško skoraj 80.000-tonsko petrolejsko ladjo. Ladja je tako velika, da je bilo zanjo splavišče premajhno in njen pramec segal vse do nasproti stoječe delavnice. Celotna operacija je trajala samo nekaj minut. Oster zvijg pikčaste in delavci so izpodbili zadnje lezene opore, znak odgovornosti inženirja, nakar je gotovica ladje, so proga predsednika vlade Vittoria Leone, presekala trak, s čimer je sprožila zapleten mehanizem: buteljke šampanja se je odtrgala z visokega stolpa, preletela čez goste in se razbila na točno določenem mestu pramca. Orjaška masa železa in jekla, ki tehta 10.000 ton, se je z izredno preciznostjo pričela pomikati v morje.

Minister Dominedo o nekaterih perečih vprašanjih pristanišča

Minister za trgovinsko mornarico Dominedo se je med svojim obiskom v Trstu sestel s poslovnim direktorjem pristanišča Battaglieri in drugimi tržaškimi predstavniki, s katerimi je razpravljal o nekaterih perečih vprašanjih pristanišča. Popoldne je minister odpotoval v Benetke, kjer bo prave takrat prisostvoval splavitvi, pred odhodom pa je dal minister krajsko izjavo in odgovoril na nekaj važnih vprašanj.

Na vprašanje glede rednih prog iz Jadranskega morja in vloge Trsta kot matičnega pristanišča predvsem ob izmenjavi «Saturnia» in «Vulcanie», je minister dejal, da je še dal tako zagotovila. Istočasno je tudi povedal, da se bodo v kratkem sestali predsedniki vseh štirih državnih pomorskih družb Adriatice, Tirrena, Italije in Tržaškega Lloydja in bodo razpravljali o organskem načrtu okrepitve in modernizacije državnih prog. Ob tej priložnosti bodo: ali zagotovili obstoj sedanjih matičnih pristanišč, ali pa bodo povzeli celotno stanje rednih prog. Pri tem je minister poudaril, da Trst in ostala jadranska pristanišča gravitirajo proti vzhodu, kjer imajo prave stvarne interese in da bi v tem okviru Trst nedvomno mnogo pridobil.

Glede prog, na katerih vozijo ladje izmenično iz Jadranskega in Tirenskega morja, je bil minister namenoma megljen in je samo dejal, da je treba najti skladne rešitve.

Minister je nato priznal, da so

Zbrani prispevki za žrtve potresa v Skopju

Nabrano v upravi in uredništvu «P. d. s.»: Kaucije Stanko 1.000, KPI Barkovlje 6.500, Benjamin Sedmak 1.000, Zorka in Gabriella Orel 8.500, Circolo cultura popolare «Ruggero Hass» Scoglietto 5.000, Sestica ECI «Giordano Fratellongo» Scoglietto 5.000.

Skupaj 22.100 lit.

Nabrano na sedežu KZ: Kralj Avgustin, Trebče št. 211 1.000 lit., Plego Mahnič Angela Ul. Vida 3.100, Pizziga Giovanni Ul. Farnano 21.100.

Skupaj 3.000 lit.

Nabrano na sedežu SKGZ: G. K. Padrici 2.000, Ivašič Ernesta 1.000, H. A. Svica 2.000, Zbor Jacobus Gallus 5.000.

Skupaj 10.000 lit.

Sestram darovalcev oblačil, obutve, zavrtil in drugih potrebščin: Mauric, Batić Sonja, Kavčić Draža, Ivašič Ernesta, Olinj Josip, Kolerić Tončka, Crusso Josipina, družina Radoš, družina Orel, družina Spetec, družina Svava, Golob Andrej, Ivančič Pierina, De Carli Clementina.

Zadnjič pri imenu Pahor Draga pole SKGZ ni bilo zapisano 1.000 din.

Nabrano v uredništvu lista «Matijani» v Vidnu: Negor 1.000, Beltrame Adriano 3.000, Pizzaniglio, Alfredo 1.000, Cobal Giuseppe 500, Blausito Giovanni 500, Tomasino Ernesto 1.000, Sturma Ferruccio 1.000, Sturma Anselmo 1.000, Tomasino Ettore 200, Badurich Ivan 200, Cencić Giovanni 100, Cencić Pietro 100, Kurić Renato 300, Kren Andrej 200, Koren Ivan 350, Kodromas Roberto 500, Sturma Vincenzo (Vinko) 1.000, Michelizza Humbert 500, Sturma Riko 500, Orlandini Giuseppe 500, Coos Doménico 1.000.

Skupaj 13.400 lit.

V nedeljski številki smo napravili napako. Vse to in številke objavljenih prispevkov smo prilepili k sebi, ki je bila dosežena že 18. avgusta, ne pa 25. avgusta. Pravilno bi moralo torej biti:

Prejšnja vsota	10.772.210
Danes (1. septembra) objavljeno	102.010
Skupaj	10.875.220
Danes (8. sept.) objavljeno	45.500
Danes (8. sept.) objavljeno v Gorici	3.400
Skupaj	10.921.120

Tržaški dnevnik

Šolske vesti

Na državnem znanstvenem liceu s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši vpisovanje za šolsko leto 1963-1964 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-11. neprekinjeno do 25. septembra 1963.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovih oglašni deski.

Ravnateljstvo državnega znanstvenega licea s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo zložitni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1962-63 dne 13. septembra 1963 ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Vpisovanje za šolsko leto 1963-64 se vršijo vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v Uli. Caravaggio 4, neprekinjeno do vključno 25. septembra 1963.

Državna nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ulica Montorsino 8), obvešča, da se vrši vpisovanje uencev in učenec do vključno dne 25. septembra t.j.

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole pri St. Ivanu obvešča, da jake, da se vpisovanje za II. in III. razred ter za I. razred enotne srednje šole nadaljuje od 25. septembra 1963 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred enotne srednje šole morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list iz anagraf, urada,
2. Potrdilo o preprepljenju,
3. Potrdilo o zdravju očeh,
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

Vpisovanje v slovensko učiteljsko v Trstu se je začelo in bo trajalo do 25. septembra. Pojasnila daje tajništvo zavoda.

Seznami stalnih mest

v obč. otroških vrtcih

Zupanstvo sporoča, da bodo od septembra dalje, za deset let, na vpogled prireditim v občinskih oddelkih za šolstvo, občinska palača, drugo nadstropje, splošna lestevica in sezname, ki se nanašajo na javni izpitni natečaj za zasedbo stalnih mest v občinskih otroških vrtcih, ki je bil razpisan 3. aprila leta 1962.

V petek predavanje

pri PSI

V petek 13. t.m. ob 18.45 bo na sedežu PSI v Uli. Mazzini 32 Lucio Libertini, član CK PSI in ravnatelj tehnika «Mondo Nuovo», govoril o «Krizi levega centra in govoril s katoličani». Predavanje je zelo poudarilo, da gre prireina tukajšnja socialistična mladinska federacija.

Pri nakladanju zabojev

se je ranil v roko

Zrtev nesreče na delu je postal včeraj 26-letni delavec Genesio Pedarra iz Uli. Mattiotti 3. Pedarra, ki je uslužbenec pri podjetju «Scaramella» v novem pristanišču, je včeraj okrog 16. ure nakladal na železniški vagon zaboje. Pri tem pa se je nerodno ranil v resno roko in porazil z okleto plateno nekako zaboj.

Dolgi tovariši so mu priskrbeli na pomoč in poklicali rešilni avtomobil RK, s katerim so Pedarra prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so mu nudili prvo pomoč ter mu obevali rano. Pedarra so nato poslali domov, prognozo okrevanja je v dveh dneh, če ne bodo nastopile komplikacije.

Tatovi na gradbišču

V noči med četrtkom in petkom so neznan tatovi preplezali ograjo na gradbišču v Uli. dell'Industria 38 ter prišli v notranje prostore stavbe, ki je še v gradnji. Tam so s silo odprli ključavnico urada v katerem so iz predala pisalne mize odnesli tri črke Državne banke dela za 13.17 in 2 tisoč lit. kuverto s plačili delavcev ter 50.000 lit. dnevnega zasluzka. Tatvino je opazil lastnik urada 57-letni Federico Marsich s Furlanske ceste 85, ki jo je prijavil na komisariatu Stare mitnice. Utrpel je 107.000 lit. škodo.

Ljudska prosveta

V soboto 14. septembra ob 20. uri nastopa v prostornem domu na Opčinah glasbeni ansambl «Benesi» fantov. V nedeljo 15. septembra popoldne nastopajo na ljudski veselici pri Sv. Barbari.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Andreja Pregarca iz Loga daruje družina ob 5. obletnici smrti 1.000 lit. za Dijaško Matice.

Mali oglasi

ISCERMO delavce valence in instalaterje. Podjetje Povodnja, Ulica Frau-sin 6.

DEKLETA za lahko delo - dobra plača - bivačaja v okolici Opčin - isčajo se. Pisarne ponudbe na: Fabbrica Caricentica - Casella postale 2001 - Opicina.

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na «Aurora Garibaldi» 11 (Barriera) nekaj korakov od zvezne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst PLEKŠIN, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Prostorni boste v našem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 500 lit. dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitve izkušenih delavcev. TRAPLAST, Trst Trg Ospedale 6, tel. 95-919.

PEKARNA in slaščičarna Anton Gajperl in sodelavci in sodelavci, da valenca ter prodajalno-valjenko. Ponudbe osebno v prodajalni na Ulici Carducci 38.

AUTOFORNITURE

CARLO LUPO

Trst, Ulica S. Francesco 18

Rezervni deli za avto Fiat menjalniki, amortizatorji, batji, ležaji, tesnilni obroči, preobleke in preproge za avto

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam s posrčevstvom in sprenili v tako velikem številu in sredi poti našega draga očeta, moža in brata

Alberta Krščaka

Posebna zahvala pevskemu zboru, SKK, Prosvetnemu društvu Bar-kovlje, pristaniškim delavcem, darovalcem cvetja in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

ZALUJOCE DRUŽINE:

KRISČAK - MARTELANC - KERMOJ

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

Danes japonski umetni ognji

Po zaključku tekmovaljanja v umetnih ognjih, ki ga je avtonomna turistična in letovišarska ustanova priredila med domačimi podjetji te vrste, bodo med dnevi 8. danes, lahko občudovali japonske umetne ognje. Prireditve bo trajala trideset ure od 21. do 21.45 na morju med starim pristaniščem in pomolom «Bersagliere». Na sporedu so prizori: «Japonski biseri», «Japonska folklor», «Križanost», «Olosov cvet», «Zmaj», «Skrinja sedmih biserov». Na koncu pa pridejo na vrsto še raznovrstni šopki cvetic.

Popolna novost pa bo ognjemet podnevi, kar zmore do sedaj samo podjetje iz Tokia. To bo pravo izkivanje dnevne svetlobe, kajti clovetki si res ne morejo predstavljati takih ognjev pri sončni luči. Ognji bodo krasnih svetil in prozornih barv ter bodo po obliki predstavljali cvetje, živali in geometrične like. Tako pridejo na svoj račun tudi občajni nedeljski sprehajalci «slonov».

Kino

Nazionale 15.00 «I magli del terrore» technicolor, Vincent Price, Boris Karloff.

Arcoaleone 14.30 «L'ultima cavalcata», Anthony Quinn.

Excelsior 15.00 «Le monachine», Katherine Spaak, Amedeo Nazzari.

Finale 15.00 «Ginevra e il cavaliere di re Artu» technicolor, C. Wilde, Grattacielo 15.00 «Gangster contro gangster», Kay Doubleday. Prepevdano mladini.

Superstar 14.30 «Sexy nudo» east-mancolor. Prepevdano mladini.

Alabarda 14.00 «Il re implacabile», Jeffrey Horne, Cristina Galoni, Technicolor.

Filodrammatico 14.30 «Il fiume rosso», John Wayne, Montgomery Clift.

Aurora 15.00 «Mare caldo», Cristina Galoni, Technicolor.

Cristallo 15.30 «La pelle che scotta», Capitoli 15.00 «L'attico», Daniela Rocca, Thomas Millan, Prepevdano mladini.

Garibaldi 16.00 «Il cambio della guardia», Gino Cervi, Fernandel, Zadini dan.

Massimo 14.00 «Le avventure di Hayyi Baba» technicolor, John Derek.

Impero 15.00-21.45 «La nave matta di Mister Roberts».

Moderno 14.00 «Zorro e i 3 moschettieri» technicolor, Gordon Scott, Grazia Maria Spina, Zadini dan.

Astoria 14.30 «Cartouche» technicolor, Astoria 14.30 «La voglia matta», Prepevdano mladini.

Vittorio Veneto 15.00 «La congiura dei dieci» technicolor, Stewart Granger, Silva Kossma.

Abbazia 14.00 «L'ulcano, figlio di Giove» technicolor, Bella Cortez.

Marconi 14.30 «La maschera del vendicatore» scopecolor, A. Quinn.

Ideale 14.00 «Magnifica ossessione» technicolor.

KINO NA PROSTEM

Marconi 20.00-22.00 «La maschera del vendicatore» scopecolor, A. Quinn, Paradiso 20.00 «Il signor Scapone» scopecolor, John Wayne.

Scheda 20.00 (v dvoran od 16.00) «Il Kentuckiano» technicolor, Burt Lancaster, Juri isti film.

Danes: v MIRAMARU predstava «L'ul» in zvokov. Ob 21. uri v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare», ob 22.15 v italijanščini «Maksimilijan in Karlova».

Ponedeljek: v MIRAMARU predstava «L'ul» in zvokov. Ob 21. uri in ob 22.15 v italijanščini «Maksimilijan in Karlova».

Razna obvestila

Odbor Podpornega društva Dijaške Matice bo imel sejo v sredo, 11. t.m. ob 20. uri na sedežu v Uli. Geppa 9.

Sv. maša na Katinarji. V nedeljo 8. septembra ob 10. uri bo sv. maša pri kapelici KRALJICA MIRU za proslavitev 24. obletnice njene zgraditve.

Mali oglasi

ISCERMO delavce valence in instalaterje. Podjetje Povodnja, Ulica Frau-sin 6.

DEKLETA za lahko delo - dobra plača - bivačaja v okolici Opčin - isčajo se. Pisarne ponudbe na: Fabbrica Caricentica - Casella postale 2001 - Opicina.

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na «Aurora Garibaldi» 11 (Barriera) nekaj korakov od zvezne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst PLEKŠIN, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Prostorni boste v našem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 500 lit. dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitve izkušenih delavcev. TRAPLAST, Trst Trg Ospedale 6, tel. 95-919.

PEKARNA in slaščičarna Anton Gajperl in sodelavci in sodelavci, da valenca ter prodajalno-valjenko. Ponudbe osebno v prodajalni na Ulici Carducci 38.

AUTOFORNITURE

CARLO LUPO

Trst, Ulica S. Francesco 18

Rezervni deli za avto Fiat menjalniki, amortizatorji, batji, ležaji, tesnilni obroči, preobleke in preproge za avto

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam s posrčevstvom in sprenili v tako velikem številu in sredi poti našega draga očeta, moža in brata

Alberta Krščaka

Posebna zahvala pevskemu zboru, SKK, Prosvetnemu društvu Bar-kovlje, pristaniškim delavcem, darovalcem cvetja in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

ZALUJOCE DRUŽINE:

KRISČAK - MARTELANC - KERMOJ

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

LEKARNE ODPRT DANES

Benussi, Uli. Cavana 11; Croce Ver-di, Uli. Settefontane 39; Piccola, Uli. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Uli. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leutenberg, Trg sv. Ivana 5; Al. Dede Mori, Trg Unità 4; Predniti, Uli. Tiziano Vecellio 24.

Minister za državne udeležbe Bo se je v svojem govoru obrnil na delavce in dejal: Delavci morajo vedeti, da vlada ni ničesar zanemarila in da bo vse narejeno - kljub trenutnim težavam in resnim vprašanjem, ki jih je treba rešiti pri gradnjah ladij - da se omogoči delavcem in uslužbencem naših ladjedelnice tudi v bodoče normalno zagotovljeno delo.

Zadnji je spregovoril predsednik vlade Leone, ki je poudaril pomembnost te splavitve, saj ne gre samo za neko svečanost, temveč za zaključek opravljenega dela. V svojem govoru se je nato dotaknil tržaških vprašanj in dejal, da pozna tržaške težave, s katerimi se ukvarja vlada. Svoj govor je predsednik vlade zaključil z željo, da bi italijanska družba postala pravičnejša in bogatejša in da bo vsem omogočila, da bodo prispevali k napredku.

Vsaka splavitve je velik praznik za ladjedelnico in to v polni meri velja tudi za večeršnjo svečanost v ladjedelnici Sv. Marka, pri čemer pa še vedno obstaja temen oblak. Delavska zbornica je ob tej priložnosti natiskala lepake, ki so jih delavci vrgli z ladje, ko je polzela v morje in v katerih odločno zahtevalo, da se modernizira ladjedelnica, ki gradi ladje že od leta 1839 dalje. Na to zahtevo, ki so jo delavci izrazili z velikim lepakom tudi pred vzhodom v ladjedelnico, niso prejeli jasnega odgovora, ohranilo samo megljeno zagotovilo ministra za državne udeležbe, da bodo omogočili delavcem tudi v bodoče zaposlitev. S tem pa ni rečeno, da bodo ladjedelnico modernizirali in jo usposobili, da bo lahko vzdržala mednarodni konkurenčni boj.

Predsednik vlade Leone je zapustil Trst z vlakom ob 16.30 in se odpeljal v Isernio, istočasno

zvišane pristaniške tarife Javnih skladišč povzročijo resno škodo tržaškemu pristanišču. In se morajo boriti s težko konkurenco jugoslovanskih in severnih pristanišč. Dejal je, da sedaj to vprašanje proučujejo in da vidi rešitev v državni intervenciji

Najtanjša ura, kar jih je - milimetrska -

SUPER ŠVICARSKE MARKE

DARWIL

SUPER THIN **LUIS D'OR**

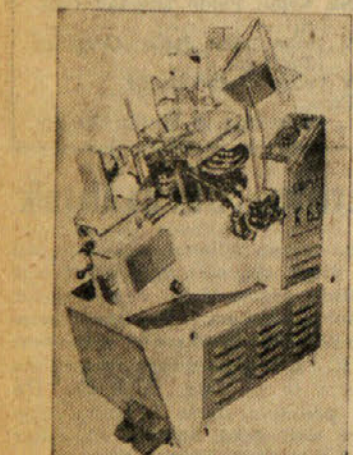
DAL 4 AL 13 OTTOBRE 1963

8. ESPOSIZIONE EUROPEA DELLA MACCHINA UTENSILE MILANO

Informacije, kataloge in hotelske rezervacije za

«8. EVROPSKO RAZSTAVO ORODNIH STROJEV», zahtevajte pri **UCIMU - Milano**, Corso Matteotti, 11, Tel. 700167 - 700353

Import SIRS
Stroj za izdelavo obutve
Stroj za šivanje
Stroj za izdelavo pletenin

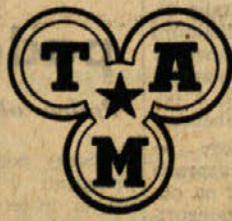
STRA - (Venezia) - Piazza Marconi, Tel. 65-048 - 65-293

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

Kamion TAM 4500 P, vozilo za polivanje ulic in cest
Kamion TAM 4500 F, vozilo za odvoz fekalij primerno za komunalno čistoč
AvtoBUS A 3000 v standardni in turistični izvedbi, primeren za izlete in druge prevoze potnikov, 32 sedežev
Kamion TAM 2000, lastna konstrukcija TAM, vozilo, ki odlično služi v mestnem prometu za prevoz manjših tovarov. Podjetje ga bo v kratkem pričelo serijsko izdelovati

NAŠI IZDELKI

Kamion TAM 4500, nosilnosti 4,5 tone, z vzgajnim zračno hlajenim Dieslovim motorjem
Prekucnik TAM 4500 K, s trostransko ekipo napravo primeren za delo na gradbiščih in cestah
Kamion hladilnik TAM 4500 HS, primeren za prevoz hitro kvarljivih stvari
Gasilski avtomobil TAM 4500 G in TAM 5500 C, hitra in izredno praktična gasilska avtomobila z vgrajeno cisterno in drugim gasilskim priborom

JOŽE VERGAN: Od MAREZIG do MADRIDA

60.

O našem taborišču se je kmalu zvedelo. Začela so prihajati pisma in paketi. Taboriščna uprava je morala ustanoviti poseben poštni urad za interniranje. Prve dni je bila v taborišču velika zmeda. Pri takem številu beguncev si niso znali pomagati. V tej stiski sem jim na prošnjo komandanta Morandija rad priskočil na pomoč.

Kljub temu, da je bilo naše taborišče ogromno in je merilo kakih sedem kvadratnih kilometrov, niso mogli spraviti vanj vseh beguncev. Čez mejo niso prišli samo borci, bežali so tudi starčki, žene in otroci, ki niso hoteli živeti v Franciji. Zato so pripravili zanje še posebno taborišča, za moške v Vernetu, za žene in otroke pa v Argelesu in Gursu.

Taka množica beguncev je bila za Francijo veliko breme. Radi bi se jih odkrižali. Le kako?

Deladlerovi agenti so prihajali v taborišče in svetovali španskim beguncem, naj se vrnejo v Španijo, češ da se jim ne bo nič zgodilo. Treba bo samo podpisati vdanostno izjavo Francu, nič drugega. Španski borci so protestirali. Iz barak se je razlegel hrup. Odmevali so vzklik: «Dol s Franco! Dol z rablji španskega naroda! Živela republikanska vlada!»

Ce se je pa kateri posameznik le odločil, da se vrne v Španijo, so se vsi spravili nadenj: «Izdajalec! Proč iz naše sred! Le pojdi poljubljat skorjone krvniku španskega ljudstva!»

Ce je hotel vzeti s seboj odedo, pa je nastal pretep, izrgali so mu jo iz rok in ga pogajali čez prag.

Nekaj tednov pozneje je zabučalo v taborišču kakor v panju. Tu in tam so se zbirale gručice beguncev in si nekaj živahno pripovedovali. Kaj se je zgodilo? Prišla je vesela vest, da se borci mednarodnih brigad, ki so prišli iz Sovjetske zveze, Mehike, Češkoslovaške, Amerike, Anglije in skandinavskih držav, lahko vrnejo v domovino. Mehika je bila pripravljena sprejeti tudi večje število španskih državljancev in borcev mednarodnih brigad. Povsod so zadonele pesmi, le v barakah, kjer so prebivali Italijani, Nemci, Avstrijci in Jugoslavlani, je zavladala potrto. Ti niso smeli domov. Jugoslavija je tedaj že zaplaval v fašistične vode.

Pod pritiskom antifašistične organizacije je kasneje francoska vlada še nekoliko popustila. Tisti borci iz mednarodnih brigad, ki so imeli v Franciji sorodnike ali prijatelje, so se lahko rešili iz taborišča, če so priložili prošnjo posebno garancijsko izjavo sorodnikov, da jih bodo vzdrževali.

Jaz sem imel srečo. V Franciji sem imel brata Milka, ki je ukrenil vse potrebno, da me je rešil.

Ko sem se poslavljaj od tovarišev, ki so morali ostati še v taborišču, mi je bilo hudo. Kar slutil sem, da jim bo kasneje huda predla. Mnogi, ki so ostali še med svetovno vojno v taboriščih, so naposled padli Nemcem v roke in so končali v taboriščih smrti. Le nekaj so jih rešili francoski partizani.

Preden sem odšel, so mi italijanski tovariši izročili še zastavo tretjega bataljona Garibaldijske brigade in me naprosili, naj jo oddam organizaciji prostovoljcev v Perpignan. V Perpignan me je spremljal brat Milko. Zastavo sem izročil pol-

kovniku Dumontu.

Ko sem dobil od polkovnika Dumonta potrdilo, da sem mi izročil zastavo, sva se odpravila v bratom na postajo in kupila vozni listek za Marmando. Na vlak pa sva morala čakati skoraj šest ur. Imela sva torej časa na pretek. Namesto, da bi čakala na peronu, sva si ogledala mesto in se napolnila potem v menzo, kjer so prejemali španski borci brezplačno kosilo. Tam je bilo že kakih 50 borcev iz Španije, med temi 15 iz mednarodnih brigad. Mnoge sem poznal. Z bratom sva sedla mednje in kmalu smo bili v živahnem razgovoru. Tudi drugi so čakali na vlak in proti večeru smo šli kar skupaj na postajo.

Med pogovorom v vlaku je hitro potekal čas. Naša družba pa se je čedalje bolj krčila. Na vsaki večji postaji je kdo izstopil. Največ jih je bilo namenjenih v Toulouse, nekaj jih je izstopilo tudi v Montaubanu in Agen, drugi pa so se peljali prav do Bordeauxa.

V Marmando smo prišli šele drugi dan zjutraj. Izstopilo nas je šest. Bili smo prijetno presenečeni. Na postaji nas je čakala posebna delegacija s komunističnim sekretarjem na čelu. Mladi komunisti so nam pridelili prisočen sprejem in nas povabili na slavnostno kosilo.

Po kosilu nam je spregovoril v imenu Komunistične partije nekaj prisočenih besed sekretar, zahvalil se nam je za požrtvovalnost v bojih v Španiji ter nam obljubil, da nam bo partija priskrbelo osebne izkaznice in zaposlitev. Za prvo silo pa je dal vsakemu po 200 frankov.

Tajnik partije, ki sem ga poznal že od prej, me je hotel še nekaj časa zadržati in me je povabil k sebi na dom, vabiti pa se nisem mogel odzvati, ker sem se moral javiti v 48 urah na policijo v Bergeracu.

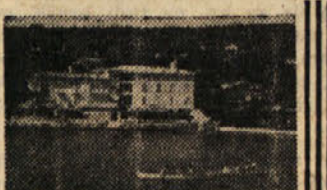
V Bergeracu sem prispel 28. marca. Najprej sem se javil na policijo, nato pa sem stopil v partijski krožek. Tam sem našel mnogo znancev: komunističnega poslanca Laubradauna,

★ **HOTEL**
★ **TURIST**
★ **LJUBLJANA**
Dalmatinova 13, tel. 37-110
Hotel ima moderna ležišča, dobro kuhinjo in zmerne cene

HOTEL «ADRIA» ANKARAN
Telefon 741-12
nudi gostom v sodobno preurejenih prostorih prvovrstno hrano in izbrane pijače — Spoštovanim gostom priporočamo tudi restavracijo «LAZARET»

Ribja RESTAVRACIJA KOPER
RIBE SPECIALITETE DRUGE JEDI
PRISTNA DOMAČA VINA
ZMERNE CENE HITRA POSTREŽBA
NASPROTI KAVARNE «LOZA»

Hotel restavracija «LUCIJA» v Portorožu
vabi na odlično kuhinjo in izbrane pijače
OBISČITE NAŠ NOČNI BAR V PIRANU, ODPRT JE VSAK DAN OD 23. URE DALJE. — MEDNARODNI ARTISTIČNI PROGRAM

Hotel Central Portorož
tel. 6138

s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete, dnevno godba in ples

HOTEL «JELOVICA» - BLEDE - TEL. 316

BLED vabi
Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

GRAND HOTEL TOPLICE
BLED Telef. 222, 223, 224
odprto celo leto, lastno kopališče s čolni, termalno kopališče, Pred in po sezoni znižane cene

PARK HOTEL - BLEDE
Telef. 284, 338 - 200 ležišč, restavracija, kavarna, nočni bar, plesna dvorana «Kazino» - Penzion za mladinske grupe a 1610 dinarjev skozi celo sezono.

GRAND HOTEL UNION
LJUBLJANA, Miklošičeva št. 1
Tel. 20-750, 21-742
Nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter se priporoča za cenjeni obisk

Hotel «KRIM» - Bled
Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi — Izbor pristnih vin — Udobno opremljene sobe.

Hotel BELLEVUE
LJUBLJANA
priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo — Terasa — Vrt

HOTEL PALACE ZAGREB

HOTEL «JELOVICA» - BLEDE - TEL. 316
BLED vabi
Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovornimi potniškimi ladjami

redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires) redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala sredozemske luke)

TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba Piran», Zupancčeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran
Telefoni: 72-176 do 72-177

«TAP» TURISTIČNA AGENCIJA PRIMORSKE
poslovnega združenja gostinskih in turističnih podjetij okraja Koper, priporoča svoje agente in menjalnice v Kopru, Sežani, Kozini, Skofljah, Hrvatinih, Izoli, Portorožu, Piranu in hoteli na Primorskem

HOTEL PALACE PORTOROŽ
priporoča svojim gostom termalne morske kopeli v novih termah

Hotel TRIGLAV Koper
Telef. 16 - Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar s programom. — Priporočamo svoje obrate Giusterno z olimpijskim bazenom in restavracijo «Rizana», s specialitetami, postavljenimi v retnih raki

«AVTOPROMET» - Gorica
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusi od vnožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovarnih služb

HOTEL «ZORA» IZOLA
s svojim obratom
«BELVEDERE» nad Izolo priporoča novi MOTEL restavracijo in avtokamping

HOTEL «SLON»
LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)
Opazujemo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.
Hotel vam nudi 177 modernih ležišč. V modernu urejeni hotelski restavraciji vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu.
Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

HOTEL «VIPA» V VIPAVI SE PRIPOROČA

Gostilna «Maček»
LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 15-17
Vas vabi na razne primorske in druge specialitete ter se priporoča za cenjeni obisk

Hotel BELLEVUE
LJUBLJANA
priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo — Terasa — Vrt

Hotel «KRIM» - Bled
Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi — Izbor pristnih vin — Udobno opremljene sobe.

Hotel BELLEVUE
LJUBLJANA
priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo — Terasa — Vrt

HOTEL PALACE ZAGREB

HOTEL «JELOVICA» - BLEDE - TEL. 316
BLED vabi
Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

HOTEL «JELOVICA» - BLEDE - TEL. 316
BLED vabi
Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

HOTEL «JELOVICA» - BLEDE - TEL. 316
BLED vabi
Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru